

ADVOKAT FIRMA
CHRISTIAN HARLANG

Københavns Byret
Domhuset, Nytorv
1450 København K.

BILAG
15.

CHRISTIAN HARLANG

28. december 2012

J.nr. 600111

STÆVNING

Som advokat for (12)
(13)
(14)
(15)
(16)
(17)
(18)
(19)
(20)
(21)
(22)
(23)

c/o Advokatfirma Christian Harlang
Nytorv 5
1450 København k
(*v/advokat Christian Harlang*)

indstævner jeg herved

Forsvarsministeriet
Holmens Kanal 42
1060 København K

Under nærværende sag giver jeg møde for sagsøgerne, for hvem der nedlægges følgende:

1.1. PÅSTANDE.

Påstand 1

Sagsøgte tilpligtes til hver af sagsøgerne at betale kr. 50.001,- med tillæg af procesrenter fra sagens anlæg og til betaling sker.

Påstand 2

Sagsøgte tilpligtes at anerkende:

Principalt:

under nærværende domstolssagers behandling at have pligt til at tilvejebringe effektiv oplysning af sagsøgernes rimeligt begrundede anførsler om tortur, m.v., jf. Statens undersøgelsesforpligtelser ifølge Den Europæiske Menneskerettighedskonventions art. 3, jf. art. 1, der ved lov nr. 285 af 1992 er inkorporeret som en del af national dansk ret.

Subsidiært:

at sagsøgte har pligt til at foranledige en effektiv, officiel, uafhængig og særskilt undersøgelse af, om sagsøgerne har været utsat for tortur eller umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf som følge af sagsøgtes handlinger og/eller undladelser jf. Statens undersøgelsesforpligtelser ifølge Den Europæiske Menneskerettighedskonventions art. 3, jf. art. 1, der ved lov nr. 285 af 1992 er inkorporeret som en del af national dansk ret.

Nærværende offentligretlige sag angår sagsøgernes krav på tortgodtgørelse som følge af den tortur og umenneskelige og nedværdigende behandling de civile sagsøgere har været utsat for under danske styrkers frihedsberøvelse af dem d. 25. november 2004 i Basra, Irak, og den efterfølgende overgivelse til irakisk politi til forhør, fængsling og yderligere tortur samt umenneskelig og nedværdigende behandling frem til d. 6., respektivt d. 12. december 2004, hvilket er i modstrid med både gældende national dansk ret og med tilhørende folkeretlige forpligtelser, der som stat påhviler sagsøgte.

Sagsøgernes krav er således baseret på erstatningsretlige regler, hvorunder bl.a. indgår de forpligtelser, som følger også af international ret.

De tortur-forhold m.v. som den sagsøgte stat direkte og/eller indirekte er ansvarlig for, er af mangeartet karakter og af særdeles omfattende mængde, således som det vil fremgå af nærværende stævning og senere fremlagt processtof i sagen, herunder retsmedicinske rapporter.

Forholdene, der er ansvarsprædragende, består af følgende tidsmæssige hovedgrupper:

1. Tilfangetagelsen d. 25. november 2004 og den dermed forbundne helt unødigt brutale behandling, jf. filmoptagelser foretaget af det danske forsvar under operation "Green Desert" (**bilag 1**)¹.
2. Behandlingen i Shaibah Log Base under opholdet d. 25. november 2004.
3. Indespærring i op til 16 dage under brutale og nedværdigende forhold med udøvelse af tortur m.v. i ugerne herefter.

¹ Fremlagt som bilag 39 i de øvrige sager, der verserer for Østre Landsrets 7. afd. sagsnummer B-3421-11, B-397-12, B-1162-12 og B-3534-12.

Sagsanlægget sker i fortsættelse af sagsanlæg for en sagsøger benævnt (1) foretaget ved stævning indleveret til Københavns Byret den 13. september 2011 med henvisningsbegæring, jf. retsplejelovens § 226 som følge af sagens principielle karakter, hvilket af Københavns Byret er imødekommet ved kendelse af 25. oktober 2011, og i fortsættelse af sagsanlæg for sagsøgerne (2) til (6) foretaget ved stævning indleveret til Københavns Byret den 30. december 2011 med henvisningsbegæring, jf. retsplejelovens § 226 som følge af sagernes principielle karakter, hvilket af Københavns Byret er imødekommet ved kendelse af 31. januar 2012, samt i fortsættelse af sagsanlæg for sagsøgerne (7) til (9) foretaget ved stævning indleveret til Københavns Byret den 16. marts 2012 med henvisningsbegæring, jf. retsplejelovens § 226 som følge af sagernes principielle karakter, hvilket af Københavns Byret er imødekommet ved kendelse af 30. marts 2012, og i fortsættelse af sagsanlæg for sagsøgerne (10) til (11) foretaget ved stævning indleveret til Københavns Byret den 28. september 2012 med henvisningsbegæring, jf. retsplejelovens § 226 som følge af sagernes principielle karakter, hvilket af Københavns Byret er imødekommet ved kendelse af 11. oktober 2012. Sagerne er herefter verserende ved Østre Landsret som første instans under landsrettens 7. afd. sagsnummer B-3421-11, B-397-12, B-1162-12 og B-3534-12.

Nærværende sagsanlæg finder alene som følge af nødvendige formelle grunde sted for Københavns Byret. Der henvises til nedennævnte henvisningsbegæring for også nærværende sag med samme begrundelse i dens principielle betydning, jf. retsplejelovens § 226.

Nærværende tolv individuelle søgsmål forventes således behandlet ved Østre Landsret som første domstolsinstans, tillige med de øvrige elleve sager, altså i alt treogtyve (23) individuelle erstatningssager p.t.

1.2. BEMÆRKNINGER TIL SELVE PÅSTANDENE.

Påstand 1:

1.2.1. Påstandsbeløbet.

Det anførte påstandsbeløb indebærer alene af omkostningsmæssige grunde en (foreløbig) foretaget begrænsning af sagsøgernes godtgørelseskrav. Beløbspåstandens størrelse indebærer endvidere, at bestemmelserne om såkaldte "småsager", jf. retsplejelovens kapitel 39, ikke finder anvendelse. (Erfaringerne er, at en sådan fremgangsmåde er nødvendig for at undgå, at sagen evt. lider skade ved forsinkelse ved rettens automatiske overførsel af sager med beløbspåstande på op til og med kr. 50.000,- til den såkaldte "småsagsproces".) Det er beklageligt, at nærværende sag skal belastes med denne bemærkning, der alene skyldes formelle forhold vedrørende de ovennævnte regler, der blev indført ved den såkaldte "domstolsreform" pr. 2007.

I betragtning af, at sagsøgerne har været utsat for tortur, endda af grov og langvarig karakter i ugevis, må de anførte påstandsbeløb betragtes for lave, selv efter den såkaldte "tilbageholdende" praksis der kendes fra de danske domstole, og selvsagt i særlig grad når erstatningsniveauerne ifølge Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol tages i betragtning.

Forbehold tages derfor for fremsættelse af yderligere krav.

1.2.2. Ressourcemæssig ulighed.

Ressourcemæssigt står sagsøgerne i denne sag svagt overfor den sagsøgte stat. Derfor har det været nødvendigt at foretage tilpasninger (foreløbigt) af procesførelsen med henblik på overhovedet at kunne iværksætte denne hurtigst muligt.

1.2.3. Forbehold for forhøjelse af proceskravet.

Således må sagsøgte påregne, at sagsøgerne senere i sagsforløbet indenfor de kommende måneder forhøjer påstanden i overensstemmelse med herfor gældende regler både for så vidt angår erstatningsniveauet for sagsøgtes ansvar for omfattende og langvarig tortur og muligt for andre erstatningskrav, baseret på tabsopgørelser.

2. SAGSFREMSTILLING

Påstand 1:

2.1. Faktiske omstændigheder.

Vedr. det danske militærs tilstedeværelse i Irak, herunder i Basra-området hvor sagsøgerne bor, henvises i øvrigt til sagsfremstillingerne i de p.t. ved Østre Landsret verserende sager (sagsnr. B-3421-11, B-397-12, B-1162-12 og B-3534-12) for sagsøgerne (1) til (11).

2.1.1. Sagsøgernes baggrund.

Sagsøgerne bor – og boede d. 25. november 2004 – i Az Zubayr, som er et byområde i Basra ved deltaet, hvor Eufrat og Tigris løber sammen.

Sagsøgerne var beskæftiget indenfor landbrugsvirksomhed og servicefag. Sagsøger (12) var og er pensionist.

Sagsøgerne tilhører gruppen af sufi-muslimer, der er en myisisistisk bevægelse indenfor begge islams hovedretninger, shia og sunni.

Sagsøgerne tilhører sidstnævnte, og er således sunni-sufi-muslimer. Denne retning går ud på dyrkelsen af religiøse veje til at forene sig og har særlige

ritualer, hvori troen på mirakler og anden overtro spiller en væsentlig betydning. Bevægelsen har i udpræget grad en tro på anti-vold og dialog som religiøst baserede normer.

2.1.2. D. 25. november 2004.

Nedennævnte beskrivelse af sagsøgernes tilfangetagelse og udsættelse for tortur og umenneskelig og nedværdigende behandling i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions art. 3 i forbindelse med selve tilfangetagelsen dokumenteres af den film, der er fremlagt som sagens bilag 1 (bilag 39 i de andre sager).

Filmen indeholder således optagelser af overgreb, i form af slag og spark på sagsøgerne, der er lagt ned på jorden med bind for øjnene, mens en shiitisk politistyrke fremkommer med tilråb overfor dem.

Den shiitiske politistyrke i Irak var i den civile, irakiske befolkning, såvel som blandt danske officerer, menige soldater samt medlemmer af det diplomatiske korps kendt for at udøve systematisk vold og tortur mod deres tilfangetagne, særligt overfor sunni-muslimer.

De sunni-sufi-muslimske sagsøgere blev siden hen utsat for endnu grovere former for tortur, m.v., i det shiitisk-muslimske irakiske politis varetægt. Dette ville ikke være sket, hvis ikke der under dansk faktisk deltagelse og ansvar nu sket udlevering af sagsøgerne til det irakiske politi.

Sagsøgerne blev taget til fange som det fremgår af ovennævnte fremlagte bilag 1 (film) i nærværende sag (bilag 39 i ovennævnte sager) foran deres moské.

I det pågældende område i Az Zubayr bor ca. 500 sufier, der råder over 3 moskéer (sufi-betegnelsen for en moské er: "Takya", der betyder pietet), hvoraf den pågældende der ses på filmen i baggrunden (f.eks. ved det læselige tidspunkt 22:46) er den største, idet den har en kapacitet på ca. 130 mulige gudsdyrkere.

Den pågældende morgen d. 25. november 2004 befandt der sig i moskéen, der har navnet " " samtlige de 12 personer, som er omfattet af nærværende sag.

Kort efter kl. 5 morgen hørtes af sagsøgerne støj fra én eller flere helikoptere.

Umiddelbart forbandt sagsøgerne ikke denne støj med noget for dem selv relevant, idet de var vænnet til tilsvarende støj i forbindelse med de nærliggende militære anlæg, men kort tid herefter blev morgenbønnen i moskéen afbrudt af støj udefra, fra militære køretøjer og ca. et halvt minut herefter af, at der blev banket hårdt på moskéens dør, som derefter udefra blev lukket op under høje råb fra de 6 soldater, der trængte ind i moskéen. Heraf udgjorde de 4 medlemmer fra det irakiske shia-muslimske politikorps, og de 2 af de indtrængende danske soldater. Samtlige 6 militærpersoner havde våben i hænderne.

Sagsøgerne blev gennet udenfor.

Den sidste af sagsøgerne, der forlod moskéen, var sagsøger (12), den dengang -årige , nu år.

Sagsøgerne fik af soldaterne bind for øjnene, så snart de var udenfor moskéen.

Som følge af, at sagsøger (12) var den sidste, der kom ud af moskéen, og dermed den sidste, der fik påtvunget øjenbind på, overværende han set gennem udgangsdøren fra moskéen, hvad der foregik i området umiddelbart udenfor moskéen mod vejen.

Der passerede følgende:

Sagsøgerne blev beordret til at lægge sig ned i to rækker med den inderste ca. parallel med moskéens mur og den yderste ud mod gaden.

Det bemærkes, at der er tale om en bred landsbygade, som på daværende tidspunkt ikke var brolagt.

Fælles for sagsøgernes erindring er, at de modtog spark, mens de lå på jorden iført øjenbind, ledsaget af ydmygende tilråb fra de irakiske politibetjentes side. (Jf. bilag 1, f.eks. ved 19:23)

De var alle alvorligt skræmt af den hårdhændede behandling.

Samtlige sagsøgere (12) til (23) genkender den filmoptagelse, som er bilag 1, og at de blev sat på jorden i to rækker.

Forinden montering af øjenbindende nåede sagsøgerne at konstatere, at der udover de to danske soldater i moskéen befandt sig yderligere danske soldater i området foran. Erindringen herom er forskellig, idet nogle af sagsøgerne mener, at der var to yderligere danske soldater, andre mener, at der var tre yderligere danske soldater.

Sagsøger (12), (18), (21), (22) og (23) erindrer, at de udover ovennævnte soldater inden de fik bind for øjnene så to danske soldater uden våben, men med kamera, i størrelse af et professionelt kamera.

Flere af sagsøgerne erindrer endvidere, at de inden de fik bind for øjnene konstaterede, at der på venstre hånd set fra moskéen i en afstand af ca. 15 – 20 meter befandt sig en pansret mandskabsvogn, der lignede én af de vogne, som de hyppigt havde set anvendt af det danske militær i området. (Jf. bilag 1, f.eks. ved 19:44).

Ca. samtidig med påførelsen af øjenbind blev de alle lagt i håndjern, forstået som stramt satte nylonstrips og dernæst skubbet på plads i de to nævnte formationsrækker. (Jf. bilag 1, f.eks. fra 20:12.)

Fælles for sagsøgerne er endvidere, at de erindrer at de efter ca. 10 til 15 minutter på jorden blev gennet over i et militært køretøj, der befandt sig mod højre i forhold til synsviden fra døren i moskéen. (Jf. bilag 1, ved 23:22.)

Efter ca. 10 minutters kørsel i det militære køretøj blev der gjort et stop. Sagsøger (12), (19), (20) og (21) giver udtryk for, at de erindrer gennem en kant af øjenbindet at have konstateret, at det var ved Akka-basen. De kom ikke ud af vognen, men vognen holdt stille der i ca. 10 minutter, herefter kørtes videre ca. en halv time, hvorefter de ankom til Shaibah-basen, hvor de blev behandlet som det fremgår af de nedennævnte, individuelle forklaringer, pkt. 2.1.3.1 til 2.1.3.12.

Fra Shaibah blev de alle efter de individuelle forhør ført til et køretøj af militærfolk, der var såvel irakiske som danske. Det kunne de se, idet de efter at have været igennem forhør og afsendelsestelt ikke længere havde øjenbind.

I forbindelse med transport fra Shaibah blev de igen blændet, og ankom efter ca. 45 minutter til Al-Shu'oon.

2.1.3. De efterfølgende, individuelle forløb for hver enkelt sagsøger og deres personlige forhold.

2.1.3.1. (12).

blev født i og var således på tidspunktet for det danske militærs gennemførelse af operation "Green Desert" år gammel. Han har , og bor i -området i Az Zubayr, ligesom de øvrige sagsøgere i nærværende sag.

Han erindrer, at opholdet i Shaibah d. 25. november 2004 var koldt og ubehageligt, og at afhøringerne blev foretaget med deltagelse af en eller flere danske officerer, hvilket var tydeligt, idet han kendte til danske officerer fra området i modsætning til britiske. Muligvis deltog også en eller flere britiske officerer i Shaibah.

Overgivelsen herfra til det irakiske politi skete i forbindelse med afgangsen, hvor man efter ca. 45 minutter kom til Al-Shu'oon.

Efter ankomsten til Al-Shu'oon blev han anbragt på gulvet i et lokale, der

virkede som om det var et større rum. Han var fortsat blændet og kunne derfor ikke se nærmere om dette. Opholdet på dette gulv varede i ca. 6 timer, hvorunder han gentagne gange blev slæt og sparket af forbipasserende irakiske militsfolk, der samtidig kom med sekteriske tilråb. Disse tilråb blev afgivet af personer, som hånede ham for hans religiøse tro. Efter ca. 6 timer skete overførsel til et rum, hvor han blev afhørt af irakiske officerer i ca. 2 timer. De ville have ham til at indrømme, at han og de øvrige i gruppen skulle have udført sekterisk motiverede terrorhandlinger, og at de herunder havde opbevaret og transporteret våben.

Han benægtede på det bestemteste, at de havde gjort sådan noget, og forklarede, at de var fredelige folk som ikke var involveret i militære stridigheder på nogen måde.

Uanset gentagne spørgsmål fra officererne kunne han ikke indrømme det, som de lagde i spørgsmålene.

Herefter blev han overført til den store hal i Al-Shu'oон, hvor han forblev i syv dage. I løbet af disse syv dage blev han utsat for tortur, der typisk blev udført under tilråb fra fangevogterne: "*I har våben, - indrøm det nu...*".

Torturen igennem disse syv dage bestod af navnlig følgende:

Elektriske stød, slag på begge sider af hovedet med både flad og knyttet hånd, slag med stokke flere steder på kroppen, herunder skuldre og på hovedet.

Han har endnu (december 2012) øreskader og hovedsmærter.

2.1.3.2. . (13).

Sagsøger (13) var på tidspunktet for operation "Green Desert" år. Han er

Han erindrer begivenhedsbeløbet som ovenfor beskrevet i pkt. 2.1.2 ovenfor, samt i Al-Shu'oон svarende til det, der er beskrevet af sagsøger

(12) i pkt. 2.1.3.1. ovenfor, helt frem til d. 6. december 2004, hvor han blev løsladt efter særdeles hård tortur i Al-Shu'oon i tidsrummet fra d. 25. november 2004.

Han blev utsat for de beskrevne former for tortur, herunder også elektriske stød i meget vidt omfang.

Slagene på kroppen var meget omfattende og alvorlige og har givet ham skader på hans kønsorganer og rystesyge.

2.1.3.3. (14).

Sagsøger (14) var på tidspunktet for det danske militærs gennemførelse af operation "Green Desert" år. Han er . Han erindrer begivenhedsbeløbet som ovenfor beskrevet i pkt. 2.1.2 ovenfor, samt i Al-Shu'oon svarende til det, der er beskrevet af sagsøger (12) i pkt. 2.1.3.1. ovenfor, helt frem til d. 6. december 2004, hvor han blev løsladt efter særdeles hård tortur i Al-Shu'oon i tidsrummet fra d. 25. november 2004.

Han blev utsat for de beskrevne former for tortur, herunder også elektriske stød i meget vidt omfang. Slagene på kroppen var meget omfattende og alvorlige og har givet ham rygsmærter og depressive anfald.

2.1.3.4. (15).

Sagsøger (15) var år d. 25. november 2004. Han er Han erindrer begivenhedsbeløbet som ovenfor beskrevet i pkt. 2.1.2 ovenfor, samt i Al-Shu'oon svarende til det, der er beskrevet af sagsøger (12) i pkt. 2.1.3.1. ovenfor, helt frem til d. 6. december 2004, hvor han blev løsladt efter særdeles hård tortur i Al-Shu'oon i tidsrummet fra d. 25. november 2004.

Han blev utsat for de beskrevne former for tortur, herunder også elektriske stød. Slagene på kroppen var meget omfattende og alvorlige og har givet ham alvorlige psykiske skader og ar på kroppen.

2.1.3.5.

(16).

Sagsøger (16) var på tidspunktet for operation "Green Desert" år. Han er . Han erindrer, at der i afhøringssteltet i Shaibah blev taget fotos, og at det var en høj mand der foretog afhøringerne. Han antager, at det var en dansker.

Som de øvrige blev han slæet, da han lå i et lokale i ca. 6 timer efter ankomsten til Al-Shu'oон, hvor han stadig har øjenbind på, men lidt af øjenbindet var faldet ned. På vejen til Al-Shu'oон havde han kunnet se, at den vogn, han blev transporteret i, blev ledsaget af danske militærkøretøjer.

Afhøringerne i Al-Shu'oон fandt sted af en eller to personer fra gruppen ad gangen. De elektriske stød blev påført ham flere steder på kroppen, herunder også på testiklerne. Så vidt han erindrer, var han i alt tre gange i tidsrummet frem til sin løsladelse d. 12. december 2004, til torturbehandling, der strakte sig over mange timer. Han erindrer ikke præcis, hvor mange timer.

Han lider i dag af astma og angstafald, og har forgæves været under lægebehandling.

2.1.3.6.

(17).

Sagsøger (17) var på tidspunktet for det danske militærs gennemførelse af operation "Green Desert" år. Han er . Han erindrer begivenhedsbeløbet som ovenfor beskrevet i pkt. 2.1.2 ovenfor, samt i Al-Shu'oон svarende til det, der er beskrevet af sagsøger (12) i pkt. 2.1.3.1. ovenfor, helt frem til d. 12. december 2004, hvor han blev løsladt efter særdeles hård tortur i Al-Shu'oон i tidsrummet fra d. 25. november 2004.

Han blev utsat for de beskrevne former for tortur, herunder også elektriske stød i flere tilfælde. Slagene på kroppen var særdeles hårde, meget omfattende og alvorlige og har givet ham rygsmærter og angstafald.

2.1.3.7.

(18).

Sagsøger (18) var år d. 25. november 2004. Han er
Han erindrer begivenhedsbeløbet som ovenfor beskrevet i pkt. 2.1.2
ovenfor, samt i Al-Shu'oон svarende til det, der er beskrevet af sagsøger
(12) i pkt. 2.1.3.1. ovenfor, helt frem til d. 12. december 2004, hvor han blev
løsladt efter særdeles hård tortur i Al-Shu'oон i tidsrummet fra d. 25.
november 2004.

Han blev utsat for de beskrevne former for tortur, herunder også elektriske
stød i meget vidt omfang. Slagene på kroppen var meget omfattende og
alvorlige og har givet ham hovedsmærter og depression, som han ikke kan
slippe af med. Han har også mareridt ofte.

2.1.3.8.

(19).

Sagsøger (19) var d. 25. november 2004 år og Han erindrer
begivenhedsbeløbet som ovenfor beskrevet i pkt. 2.1.2 ovenfor, samt i Al-
Shu'oон svarende til det, der er beskrevet af sagsøger (12) i pkt. 2.1.3.1.
ovenfor, helt frem til d. 12. december 2004, hvor han blev løsladt efter
særdeles hård tortur i Al-Shu'oон i tidsrummet fra d. 25. november 2004.

Han blev utsat for de beskrevne former for tortur, herunder også elektriske
stød i meget vidt omfang. Slagene på kroppen var meget omfattende og
alvorlige og har givet ham rygsmærter og angsttanfald.

2.1.3.9.

(20).

Sagsøger (20) var på tidspunktet for det danske militærs gennemførelse af
operation "Green Desert" år. Han er Han erindrer
begivenhedsbeløbet som ovenfor beskrevet i pkt. 2.1.2 ovenfor, samt i Al-
Shu'oон svarende til det, der er beskrevet af sagsøger (12) i pkt. 2.1.3.1.
ovenfor, helt frem til d. 6. december 2004, hvor han blev løsladt efter
særdeles hård tortur i Al-Shu'oон i tidsrummet fra d. 25. november 2004.

Han blev utsat for de beskrevne former for tortur, herunder også elektriske stød i meget vidt omfang. Slagene på kroppen var meget omfattende og alvorlige og har givet ham angstfald og kroniske smerter i sin højre hånd.

2.1.3.10.

(21).

Sagsøger (21) var på tidspunktet for det danske militærs gennemførelse af operation "Green Desert" år. Han erindrer begivenhedsbeløbet som ovenfor beskrevet i pkt. 2.1.2 ovenfor, samt i Al-Shu'oон svarende til det, der er beskrevet af sagsøger (12) i pkt. 2.1.3.1. ovenfor, helt frem til d. 6. december 2004, hvor han blev løsladt efter særdeles hård tortur i Al-Shu'oон i tidsrummet fra d. 25. november 2004.

Han blev utsat for de beskrevne former for tortur, herunder også elektriske stød i meget vidt omfang. Slagene på kroppen var meget omfattende og alvorlige og har givet ham psykiske ubalance og hudsygdomme.

2.1.3.11.

(22).

Sagsøger (22) var på tidspunktet for det danske militærs gennemførelse af operation "Green Desert" år. Han er Han erindrer begivenhedsbeløbet som ovenfor beskrevet i pkt. 2.1.2 ovenfor, samt i Al-Shu'oон svarende til det, der er beskrevet af sagsøger (12) i pkt. 2.1.3.1. ovenfor, helt frem til d. 12. december 2004, hvor han blev løsladt efter særdeles hård tortur i Al-Shu'oон i tidsrummet fra d. 25. november 2004.

Han blev utsat for de beskrevne former for tortur, herunder også elektriske stød. Slagene på kroppen var meget omfattende og alvorlige og har givet ham psykiske lidelser og mistet sin stilling som ansat ved Læreranstalt, hvilket han mener skyldes den tortur, som han har været utsat for.

2.1.3.12.

(23).

Sagsøger (23) var på tidspunktet for det danske militærs gennemførelse af operation "Green Desert" år. Han er

Han erindrer begivenhedsbeløbet som ovenfor beskrevet i pkt. 2.1.2 ovenfor, samt i Al-Shu'oon svarende til det, der er beskrevet af sagsøger (12) i pkt. 2.1.3.1. ovenfor, helt frem til d. 6. december 2004, hvor han blev løsladt efter særdeles hård tortur i Al-Shu'oon i tidsrummet fra d. 25. november 2004.

Han blev utsat for de beskrevne former for tortur, herunder også elektriske stød.

Han har siden sin barndom lidt af en psykisk lidelse, som i alvorlig grad blev forværret som resultat af opholdet.

Ovenstående samt diverse yderligere retsmedicinske oplysninger vil fremgå af de retsmedicinske rapporter, der fremlægges i sagen.

Påstand 2:

A. ANERKENDELSESPÅSTANDE OM EMRK ART. 3-UNDERSØGELSESPΛLIGTEN, DER PÅHVILER DEN DANSKE STAT (SÅVEL ØSTRE LANDSRET SOM SAGSØGTE, REPRÆSENTERET VED KAMMERADVOKATEN).

A.1. Pligten.

Til støtte for sagsøgernes påstand om sagsøgtes undersøgelsespligt, jf. Den Europæiske Menneskerettighedskonventions² art. 3, jf. art. 1, anføres følgende:

Efter Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols³ helt faste praksis har stater, som har tiltrådt og ratificeret EMRK, pligt til på en uafhængig og effektiv måde at foretage en undersøgelse af rimeligt begrundede anmeldelser/anførsler⁴ fra personer, som oplyser at have været utsat for tortur eller anden alvorlig mishandling i strid med EMRK art. 3, jf. f.eks. EMDs dom af 28. oktober 1998 i sagerne Assenov m.fl. mod Bulgarien, præmis 102:

„1. The Court considers that, in these circumstances, where an individual raises an arguable claim that he has been seriously ill-treated by the police or other such agents of the State unlawfully and in breach of Article 3, that provision, read in conjunction with the State's general duty under Article 1 of the Convention to "secure to everyone within their jurisdiction the rights and freedoms defined in ... [the] Convention", requires by implication that there should be an effective official investigation. This investigation, as with that under Article 2, should be capable of leading to the identification and punishment of those responsible (see, in relation to Article 2 of the Convention, ...). If this were not the case, the general legal prohibition of torture and inhuman and degrading treatment and punishment, despite its fundamental importance (see paragraph 93 above), would be ineffective in practice and it would be possible in some cases for agents of the State to abuse the rights of those within their control with virtual impunity.“

² Herefter ”EMRK”.

³ Herefter ”EMD”.

⁴ På engelsk, jf. EMDs domspraksis: ”credible assertion”, jf. f.eks. EMDs dom af 20. juli 2000 i sagen Caloc mod Frankrig, præmis 89, eller ”arguable claim” jf. f.eks. EMDs dom af 28. oktober 1998 i sagerne Assenov m.fl. mod Bulgarien, præmis 102.

Dette betyder, oversat til dansk:

"102. Retten finder, at under disse omstændigheder, hvor et individ fremfører en rimeligt begrundet anmeldelse om at være blevet alvorligt mishandlet af politiet eller andre repræsentanter for staten på ulovlig måde og i strid med art. 3, da kræver denne bestemmelse, læst i sammenhæng med statens generelle forpligtelse i henhold til Konventionens art. 1 om at "sikre alle indenfor deres jurisdiktion de rettigheder og friheder, som fastsættes i Konventionen", implicit en effektiv, officiel undersøgelse. Denne undersøgelse, som den under art. 2, skal kunne føre til identifikation og straf af de ansvarlige (se i relation til art. 2 ...). Hvis dette ikke var tilfældet, ville det generelle retlige forbud mod tortur og umenneskelig og nedværdigende behandling og straf, til trods for sin fundamentale betydning (se præmis 93 ovenfor), være ineffektivt i praksis, og statens repræsentanter ville i visse tilfælde praktisk taget ustraffet kunne krænke de individers rettigheder, som er indenfor repræsentanternes kontrol."

Undersøgelsespligten foreligger også, hvor danske myndigheder, herunder domstolene, konfronteres med klare oplysninger i officielle dokumenter, herunder lægeerklæringer, der giver grundlag for at antage, at personer har været utsat for behandling i strid med EMRK art. 3, jf. f.eks. EMDs dom af 6. april 2004 i sagerne Ahmet Özkan m.fl. mod Tyrkiet, præmis 359.

A.2. Skærpet pligt.

Der foreligger en skærpet pligt til at foretage sådanne undersøgelser, når der foreligger oplysninger om religiøst motiveret vold og alvorlige personovergreb.

Hvis sådanne undersøgelser som nævnt ovenfor pkt. A.1 og A. 2 ikke foretages, og indenfor rimelig tid, vil pågældende medlemsstat krænke sine

forpligtelser og de pågældende personers rettigheder efter EMRK art. 3, jf. art. 1.

A.3. Der er tale om rimeligt begrundede krav i nærværende sag.

I nærværende sag har danske myndigheder, in casu Københavns Byret, fået forelagt oplysninger i form af stævning og bilag, som giver fuldt tilstrækkeligt grundlag for at antage, at sagsøgerne har været utsat for behandling i strid med EMRK art. 3.

For sagsøgerne henvises til deres i det helt væsentlige samstemmende oplysninger, jf. sagsfremstillerne nedenfor.

En navngiven dansk soldat, . var vidne til krænkelser af art. 3, som har fundet sted under den militære operation, hvor sagsøgerne blev frihedsberøvet. Dette fremgår af en avisartikel af 7. januar 2012 fra dagbladet Politiken, der fremlægges som sagens bilag 2 (bilag 6 i de andre sager). Det bemærkes, at . udsagn om det, han har set og hørt, ikke er imødegået af sagsøgte eller nogen anden statslig myndighed på noget efterfølgende tidspunkt.

En dansk officer, som også selv deltog i Operation Green Desert, har bekræftet at have modtaget rapporter fra andre soldater om, at fanger af irakisk politi "...fik nogle ordentlige tæsk. At det irakiske politi og den irakiske hær slog dem foran danskerne.", m.v. Den danske officer har tillige bekræftet, at det irakiske politi "...gik efter sunnier..." Dette fremgår af en artikel af 9. december 2010 i Information, der fremlægges som sagens bilag 3 (bilag 12 i de andre sager).

Tidligere militærjurist hos sagsøgte, Kurt Borgkvists, tilsynsrapport af 19. juli 2004 for juni måned 2004 fremlægges som sagens bilag 4 (bilag AB i de andre sager). Det fremgår af bilagets s. 7 til 8, at 8 ud af 13 fanger i irakisk politis varetægt "...klagede over at være mishandlet af civilt politi under deres tilfangetagelse.", og at fangerne anmeldte overgreb i strid med deres rettigheder efter EMRK art. 3.

Af Forsvarsministeriets skrivelse af 9. juli 2004, der fremlægges som sagens bilag 5 (bilag Q i de andre sager), Forsvarsministeriets skrivelse af 16. juli 2004, der fremlægges som sagens bilag 6 (bilag R i de andre sager), Udenrigsministeriets e-mail af 19. juli 2004, der fremlægges som sagens bilag 7 (bilag S i de andre sager) og Ambassaden i Bagdads meddelelse af 24. juli 2004, der fremlægges som sagens bilag 8 (bilag T i de andre sager) fremgår, at sagsøgte har forsøgt at indhente "...irakiske tilsagn..." (såkaldte "diplomatiske garantier") om, at "...de af danske styrker tilbageholdte..." og "...civile irakere, som danske styrker måtte tilbageholde..." vil blive behandlet i overensstemmelse med den humanitære folkeret.

Sådanne diplomatiske garantier er ikke et effektivt værn mod, at personer, som sagsøgte måtte have tilbageholdt eller medvirket til at tilbageholde, udsættes for tortur, m.v. Den danske stat har selv siden 2006 fremlagt og fået vedtaget FN-resolutioner med bl.a. følgende ordlyd:

"8. Urges States not to expel, return ("refouler"), extradite or in any other way transfer a person to another State where there are substantial grounds for believing that the person would be in danger of being subjected to torture, and recognizes that diplomatic assurances, where used, do not release States from their obligations under international human rights, humanitarian and refugee law, in particular the principle of non-refoulement;"

Dette betyder, oversat til dansk:

"8. Opfordrer stater til ikke at udvise, hjemsende ("refouler"), udlevere eller på nogen anden måde overføre et individ til en anden stat, hvor der er betydelige grunde til at tro, at den person vil være i fare for at blive utsat for tortur, og anerkender, at diplomatiske garantier, hvor disse bruges, ikke fritager stater fra deres forpligtelser i henhold til internationale menneskerettigheder, humanitær ret og flygtningret, i særdeleshed princippet om non-refoulement;"

FN-resolution af 21. februar 2006 samt Udenrigsministeriets pressemeldelse af 19. november 2008 fremlægges som sagens bilag 9 og 10 (bilag 15 og 16 i de andre sager).

Videre om diplomatiske garantiers ineffektivitet og effektivitetsmæssige uanvendelighed henvises til FNs "Independent Expert on the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms while countering Terrorism" Robert K. Goldmans rapport af 7. februar 2005 til FNs Menneskerettighedskommission fra, pkt. III, litra M. Uddrag af rapporten fremlægges som bilag 11 (bilag 17 i de andre sager).

FNs "Special Rapporteur on the question of torture", Manfred Nowak, fandt i sin rapport af 23. december 2005 til FNs Menneskerettighedskommission (E/CN.4/2006/6) pkt. 32, jf. pkt. 30 og 31:

"...diplomatic assurances with regard to torture are nothing but attempts to circumvent the absolute prohibition of torture and refoulement, and that rather than elaborating a legal instrument on minimum standards for the use of diplomatic assurances, the Council of Europe should call on its member States to refrain from seeking and adopting such assurances with States with a proven record of torture."

Dette betyder, oversat til dansk:

"...diplomatiske garantier med hensyn til tortur er intet andet end forsøg på at omgå det absolutte forbud mod tortur og refoulement, og i stedet for at udvikle et juridisk instrument med minimumsstandarder for brugen af diplomatiske garantier, bør Europarådet opfordre sine medlemsstater til at afholde sig fra at opsøge og anerkende sådanne garantier fra stater, hvis brug af tortur er bekræftet."

Rapporten fremlægges som sagens bilag 12 (bilag 18 i de andre sager).

A4. Domstolenes statslige opfyldelsesadgang.

I nærværende sags kontradiktorske former har domstolene kompetence til og mulighed for at foranledige opfyldelse af den undersøgelsesadgang, som sagsøgerne ifølge EMRK art. 3, jf. art. 1, jf. § 1 i lov nr. 285 af 1992 om inkorporering af EMRK, har krav på.

Retten kan således opfordre en part til at fremlægge dokumenter, tilvejebringe syn og skøn eller i øvrigt føre bevis, når sagens faktiske omstændigheder uden sådan bevisførelse ville henstå som uvisse, jf. retsplejelovens § 339, stk. 3.

Skulle sagsøgte undlade at efterkomme rettens opfordringer til at føre bevis, jf. § 339, stk. 3, kan Retten ved bevisbedømmelsen tillægge dette virkning til fordel for sagsøgerne, jf. retsplejelovens § 344, stk. 3. Der kan således foranlediges en effektiv undersøgelse af de relevante faktiske omstændigheder under nærværende sags forberedelse og hovedforhandling.

Domstolenes materielle procesretlige beføjelser bliver altså virkningsfulde i forhold til EMRK art. 3, selv i tilfælde, hvor sagsøgte ikke opfylder det pålagte, uanset denne som offentlig myndighed er retligt forpligtet til at medvirke til at oplyse sagen i overensstemmelse med gældende offentligretlige regler.

Det erindres i den forbindelse, at landsrettens kompetence således som denne følger af retsplejeloven og de i retspraksis udviklede grundsætninger skal fortolkes i lyset af Danmarks forpligtelser efter EMRK, og at adgangen til materiel procesledelse er et i dansk procesret anerkendt, lovfæstet princip.

Det er ikke i strid med undersøgelsespligten efter EMRK art. 3, jf. art. 1, at denne foranlediges af en domstol, så længe denne myndighed har mulighed for at forårsage "...*investigative steps*...", jf. f.eks. EMDs dom af 6. april 2004 i sagerne Ahmet Özkan m.fl. mod Tyrkiet, præmis 359. Effektiv gennemførelse af formålet med at foretage sådanne "*investigative steps*" kan opnås ved anvendelse af ovennævnte regler i retsplejelovens §§ 339 og 344, m.v.

Den undersøgende myndighed skal tillige være uafhængig af den eller de andre myndigheder, in casu Forsvarsministeriet, som undersøges.

Domstolene har tillige mulighed for at udvirke opfyldelse af kravet om, at undersøgelsen skal være effektiv, d.v.s. gennemføres inden rimelig tid, m.v.

Det anførte viser, at der er fuld harmoni mellem retsplejelovens systems judicielle betingelser og de krav, den internationale retsorden stiller til dansk ret, og som er gjort til en direkte bestanddel heraf ved den foretagne inkorporering ved vedtagelse af lov nr. 285 af 1992 om EMRK.

A5. Sagsøgernes subsidiære påstand 2.

Såfremt retten måtte finde, at landsretten alligevel ikke har kompetence til under nærværende sag at foranledige og dermed udvirke opfyldelsen af sagsøgernes rettigheder efter EMRK art. 3, da er det sagsøgte selv som udøvende magt, der har denne undersøgelsesforpligtelse, jf. sagsøgernes subsidiære påstand 2.

Til støtte for det materielle indhold i den subsidiære påstand henvises til pkt. A.3 ovenfor.

Der foreligger således oplysninger, som klart underbygger rigtigheden af det af sagsøgerne anførte om tortur, m.v., begået overfor dem og foranlediget af også danske styrkers handlinger og undladelser i forbindelse med operation Green Desert.

3. SAGSØGERNES KRAV ER IKKE BORTFALDET SOM FØLGE AF FORÆLDELSE ELLER PASSIVITET.

For det tilfælde, at sagsøgte – også i nærværende sager – skulle besidde den skamløshed at gøre gældende, at der foreligger rettighedsfortabelse for sagsøgerne som følge af forældelse og/eller passivitet p.g.a. det passerede tidsrum, anføres følgende:

Sagsøgerne har generelt ikke haft og har ikke kunnet have noget kendskab til, om og i givet fald hvorledes de kunne fremsætte krav på erstatning over for den danske stat, hverken i Danmark eller Irak, som følge af de overgreb de har været utsat for.

For det første har sagsøgerne ikke været bekendt med, at det var det danske forsvarsministerium, som kunne være skyldner.

De har heller ikke forstand på regler, der omhandler hvor og hvem, man skal "sagsøge", når det drejer sig om militære styrker og politi, som skulle beskytte dem mod vold og forfølgelse, men i stedet utsatte dem for dette.

Sagsøgerne har som følge af forhold, som ikke kan tilregnes dem, været ubekendt med, at de i henhold til dansk og international ret kunne have en fordring mod Forsvarsministeriet i Danmark som følge af de retsstridige krænkelser, de har været utsat for i Irak.

Siden overgrebene mod sagsøgerne fandt sted, har de haft en begrundet og alvorlig frygt for vidtgående repressalier, dersom de forsøgte at klage over det passerede.

Deres position i Irak i forhold til lokale shia-dominerede myndigheder har tillige været så svag og risikabel, at de i den tid, der er gået, har måttet sørge for at beskytte deres familie og dem selv.

De fysiske og psykiske skader, sagsøgerne blev påført under deres tilbageholdelse, har yderligere svækket sagsøgernes reelle mulighed for at rejse sag i Danmark.

Disse følgevirkninger har til dels også først manifesteret sig indenfor de seneste 3 år forud for tidspunktet for sagernes anlæg, hvorfor deres krav på erstatning og tort opstået som følge heraf (også foruden de øvrige anførte grunde der selvstændigt indebærer, at der ikke er indtrådt forældelse) ikke vil være forældet.

Sagsøgerne har således reelt stået uden mulighed for tidligere at anlægge retssag mod sagsøgte.

Som følge af hindringer, som ikke beror på sagsøgernes egne forhold, har de således været ude af stand til at afbryde forældelse før nu, jf. forældelseslovens § 14, stk. 1. Der henvises i den forbindelse til foreliggende dansk retspraksis, herunder udfaldet i Landsretten af Thule-sagen, hvor den sagsøgte stat gjorde forældelse og passivitet gældende, hvilket ikke blev anerkendt jf. UfR U.2004.382H

Ex tuto bemærkes, at dersom sagsøgernes krav mod sagsøgte alligevel som udgangspunkt måtte anses for afskåret efter almindelige, danske regler om forældelse og passivitet, da vil en sådan fortolkning i hvert fald være i strid med Danmarks forpligtelse til at stille effektive retsmidler til rådighed for sagsøgerne, hvis rettigheder og friheder efter Den Europæiske Menneskerettighedskonvention er blevet krænket, jf. konventionens art. 13, jf. art. 3.

Sagsøgte og de under denne herunder hørende danske styrker m.v. i Irak har på intet tidspunkt foretaget nogen form for rettighedsmæssig eller lignende rådgivning eller vejledning i forhold til sagsøgerne (eller andre) vedrørende mulighederne for at søge erstatning eller godtgørelse, m.v.

Den sagsøgte stats undladelser af dette er i sig selv ensbetydende med, at samme sagsøgte ikke nu under nærværende sag kan påberåbe sig, at der skulle være indtrådt rettighedsfortabelse for de skadelidte sagsøgere.

4. PROCESOPFORDRINGER.

Sagsøgte **opfordres (1)** også under nærværende sag til at udtales sig om, hvorvidt sagsøgte anså krigen i Irak for afsluttet forinden d. 25. november 2004. I bekræftende fald bedes som en del af opfordringen oplyst og dokumenteret, hvilket regelsæt sagsøgte under nærværende sag påberåber sig som gældende for danske styrkers tilstedeværelse og forhold til civilbefolkningen i Irak i det for nærværende sag relevante tidsrum.

Sagsøgte opfordres (2) til at tage stilling til følgende:

1. Gjaldt der for så vidt angår sagsøgerne fra og med deres pågribelse d. 25. november 2004 og overgivelse til irakiske politistyrker en forpligtelse til at foretage monitorering af deres forhold frem til og med løsladelse?
2. Dersom pkt. 1 besvares bekræftende, ønskes det oplyst og dokumenteret:
 - a. Hvorledes denne forpligtelse af sagsøgte påberåbes overholdt, eller
 - b. dersom pkt. a. ikke kan godtgøres, hvorfor monitorering ikke har fundet sted.

5. HOVEDANBRINGENDER.

Til støtte for sagsøgernes påstand 1 gøres gældende:

- at (1) sagsøgte som højeste ansvarlige myndighed for forsvaret, jf. forsvarslovens § 9, er ansvarlig for evt. retskrænkelser i forhold til Den Europæiske Menneskerettighedskonvention og erstatningsansvarslovens § 26, som danske styrker måtte begå i Irak, eller som danske styrker ved passivitet måtte undlade at forhindre,
- at (2) danske styrker udstationeret i Irak frihedsberøvede sagsøgerne d. 25. november 2004, bistået af irakisk politi,
- at (3) danske styrker i forbindelse med iværksættelsen af retsstridig frihedsberøvelse af sagsøgerne d. 25. november 2004 ved passivitet undlod at forhindre irakisk politi i at udsætte sagsøgerne for tortur og umenneskelig og nedværdigende behandling,

- at (4) danske styrker i forbindelse med retsstridige forhør af sagsøgerne udsatte dem for nedværdigende og umenneskelig behandling,
- at (5) danske styrker ved efterfølgende at overlade sagsøgerne i irakisk politis varetægt på trods af, at danske styrker som minimum havde grund til at forvente eller frygte, at sagsøgerne efterfølgende ville blive utsat for nedværdigende og umenneskelig behandling samt tortur, har krænket sagsøgernes rettigheder, jf. Den Europæiske Menneskerettighedskonventions art. 3 og erstatningsansvarslovens § 26,
- at (6) det er en skærpende omstændighed, der skal komme sagsøgerne til gavn ved såvel vurdering af sagsøgtes ansvar som udmålingen af en tortgodtgørelse, at sagsøgerne efterfølgende blev utsat for nedværdigende og umenneskelig behandling samt tortur af irakisk politi i tidsrummet frem til løsladelsen,
- at (7) sagsøgte ved sin adfærd, herunder i form af passivitet, har begået retsstridige krænkelser overfor sagsøgerne, som berettiger sagsøger til tortgodtgørelse, jf. erstatningsansvarslovens § 26, jf. Den Europæiske Menneskerettighedskonventions art. 3, jf. art. 13, og
- at (8) sagsøgte ved sin procesførelse i forbindelse med tidligere anlagte sager (sagsøgerne (1) til (11)) har krænket sagsøgerne også derved at overtræde sine forpligtelser til at give sagsøgerne adgang til retfærdig rettergang (access til justice) ved konsekvent og systematisk at tilbageholde oplysninger om organiserede filmoptagelser, undlade at bidrage til sagens oplysning, samt besvære og trainere sagsbehandlingen som metode. Under nærværende søgsmål har sagsøgerne formodning for, at dette vil blive gentaget, hvorfor sagsøgerne allerede på nuværende tidspunkt ønsker at medtage dette anbringende (Det forbeholdes at gøre et selvstændigt krav om torterstatning gældende for disse krænkelser, der knytter sig til såvel dansk forfatningsret, jf. erstatningsretslovens § 26, Den Europæiske

Menneskerettighedskonventions artikel 3 og artikel 6 samt det retsgrundlag, som Danmark er forpligtet til i medfør af andre internationale retskilder, som Danmark har tiltrådt).

Til støtte for sagsøgernes påstand 2 gøres gældende:

- at (1) danske myndigheder i nærværende sag har fået forelagt oplysninger i form af stævning og bilag, som giver fuldt tilstrækkeligt grundlag for at antage, at sagsøgerne har været utsat for behandling i strid med EMRK art. 3,
- at (2) der i nærværende sag foreligger en skærpet undersøgelsespligt, da der foreligger oplysninger om religiøst motiveret vold og alvorlige personovergreb,
- at (3) diplomatiske garantier ikke er et effektivt værn mod, at personer, som sagsøgte måtte have tilbageholdt eller medvirket til at tilbageholde, udsættes for tortur, m.v.,
- at (4) i nærværende sags kontradiktorske former har domstolene kompetence til og mulighed for at foranledige opfyldelse af den undersøgelsesadgang, som sagsøgerne har krav på, og
- at (5) det ikke er i strid med undersøgelsespligten efter EMRK art. 3, jf. art. 1, at denne foranlediges af en domstol, så længe denne myndighed har mulighed for at forårsage "...*investigative steps...*" og at en effektiv gennemførelse af formålet med at foretage sådanne "*investigative steps*" kan opnås ved anvendelse af retsplejelovens §§ 339 og 344, m.v.

Til støtte for sagsøgernes subsidiære påstand 2 gøres gældende:

- at (1) såfremt retten måtte finde, at domstolene alligevel ikke har kompetence til under nærværende sag at foranledige og dermed udvirke opfyldelsen af sagsøgernes rettigheder efter EMRK art. 3,

da er det sagsøgte selv som udøvende magt, der har denne undersøgelsesforpligtelse.

6. HENVISNINGSBEGÆRING OG SAMMENLÆGNINGSBEGÆRING.

Sagens behandling indebærer, at domstolene skal tage stilling til spørgsmål af principiel og vidtrækkende karakter, herunder Danmarks forpligtelser efter international ret. Sagen kan få betydning for mange andre end sagsøgerne, herunder andre personer der blev frihedsberøvet d. 25. november 2004.

Som følge af sagens principielle karakter anmodes retten om at henvise sagen til førsteinstansbehandling i Østre Landsret, jf. retsplejelovens § 226, stk. 1.

Nummereringen i nærværende stævning (12) til (23) er anvendt, idet de ved Østre Landsret under sagsnr. B-3421-11, B-397-12, B-1162-12 og B-3534-12 er verserende sager, som nærværende sag begæres sammenlagt med i forbindelse med overflytning som principiel fra Københavns Byret til Østre Landsret jf. retsplejelovens § 226 som angivet i et særligt afsnit nedenfor i nærværende stævning.

De sagsøgte **opfordres** (3) til snarest muligt efter modtagelsen af nærværende stævning at udtale sig til støtte for den af sagsøgerne fremsatte henvisnings- og sammenlægningsbegæring.

Som sagen **bilag 13** fremlægges retsbogen fra Københavns Byret af 25. oktober 2011, som **bilag 14** fremlægges retsbogen fra samme ret af 31. januar 2012, som **bilag 15** fremlægges retsbogen fra samme ret af 30. marts 2012, og som **bilag 16** fremlægges retsbogen fra samme ret af 11. oktober 2012.

7. DET SAGSØGTE FORSVARSMINISTERIUMS ULOVLIGE PROCESFØRELSE.

Beklageligvis har søgsmålene vedrørende sagsøger (1) til og med sagsøger (11) igennem de nu passerede mere end 15 måneder været utsat for konsekvente og systematiske krænkelser af sagsøgtes forpligtelser til som offentlig myndighed at bidrage loyalt og fair til sagernes oplysning. Samtidig har processtrategien - udført af Kammeradvokaten under dennes anvendelse af offentlige ressourcer - i øvrigt bestået i en mængde for sagsøgerne belastende forsøg på at besværliggøre og trainere sagen. Man gemmer på oplysninger og bestrider systematisk nærmest alt, uanset at det er det offentlige, der sidder inde med oplysningerne og har adgang til at tilgodese en ordentlig og dækkende oplysning af sagen.

Som eksempel herpå fremhæves forløbet vedr. sagsøgtes forsøg på at hemmeligholde det danske militærs systematiske foretagelse af videooptagelser under operation "Green Desert", jf. sagens bilag 1 (bilag 39 i de andre sager). For dokumentation vedr. dette forløb henvises til processkrift 5 af 17. oktober 2012 (i de andre sager) i sin helhed.

Der foreligger klart et ulovligt misbrug af sagsøgtes position med Kammeradvokatens metoder som værktøj.

I betragtning af sagens særegne karakter må det fremhæves, at sagsøgte således yderligere pådrager sig et ansvar ved ikke alene:

- at have været ansvarlig, direkte og indirekte i 2004 og 2005 for civile irakeres langvarige og omfattende, alvorlige tortur, men også
- at fortsætte retskrænkelserne i 2011 og 2012 ved at forsøge at hindre dem adgang til retfærdig rettergang, jf. danske forvaltningsretlige normer herfor, dansk lovgivning og gældende internationale konventioner, herunder Den Europæiske Menneskeretskonventions artikel 3 og artikel 6 samt de internationale forpligtelser, som fremgår af Danmarks tiltrædelse af bl.a. FN-konventionen om tortur.

Det er ganske uacceptabelt og udgør magtfordrejning, at man fra sagsøgtes side spekulerer i de ulige ressourcemæssige forhold og herunder sagsøgernes svaghed.

Det stemmer ikke med de civilisatoriske krav, som den danske retsstat er baseret på, og som er universel gældende som lov og ret.

På denne baggrund skal sagsøgerne også i nærværende stævning fremkomme med følgende:

8. GENERELLE BEMÆRKNINGER VEDRØRENDE SAGSØGTES PROCESFØRELSE.

8.1 Den sagsøgte stat er som procespart forpligtet til loyal procesførelse.

Ifølge det foreliggende retsgrundlag bestående af forfatningsretlige, forvaltningsretlige og procesretlige regler samt forpligtelser i henhold til Den Europæiske Menneskerettighedskonvention art. 6 og andre internationale regler er sagsøgte forpligtet til at overholde følgende:

Oplyse sagen kontradiktiorisk og herunder blandt andet følgende:

A. Tage stilling til om rigtigheden af oplysninger, som sagsøgerne har fremlagt bestrides, helt eller delvis.

B. Tilvejebringe supplerende oplysninger som kan tjene til en loyal oplysning af sagen.

Ovennævnte A drejer sig om den elementære pligt til loyalt at medvirke til den arbejdsmetode, som er den gældende inden for den civile retspleje, nemlig den kontradiktioriske.

Sagsøgerne sidder inde med (i forhold til sagsøgte) begrænsede oplysninger, som er fremlagt i sagen.

Sagsøgte har pligt til på korrekt og ordentlig vis at respondere under loyal overholdelse af den kontradiktorske proces. Pædagogisk fremstilles dette sådan, at en procespart (og slet ikke en offentlig), ikke kan "gemme sig"

Ovnnævnte B er tillige en sagsøgte påhvilende pligt.

C. Fremme sagen i behørigt tempo

Såvel ifølge almindelige offentlige retlige regler, som ifølge EMRK artikel 6, kan sagsøgte ikke trainere sagen, men skal effektivt bidrage til dennes fremme.

8.2. Den sagsøgte stat har hidtil ikke under sagerne (1) til (11) overholdt de under 8.1 nævnte forpligtelser, men forsøger at forsinke, besværliggøre og i nogen grad afspore sagens ordentlige oplysning.

Det må desværre betegnes som ganske grænseoverskridende, at sagsøgte under nærværende domstolsprøvelse, der er iværksat ved stævning af 13. september 2011 for så vidt angår sagsøger (1) blandt andet har foretaget følgende:

Begået processvig ved at lyve om eksistensen af systematiske filmoptagelser under operation "Green Desert", jf. processkrift 5 af 17. oktober 2012 i de andre sager.

Stævning i denne sag blev indgivet til Københavns byret d. 13. september 2011. Stævningen blev herefter sendt til forkynELSE hos sagsøgte, der opfordredes til at overholde svarfrist på 14 dage. Den 30. september 2011 gav Københavns byret sagsøgte forlængelse af frist for svarskrift, således at fristen blev udsat til d. 26. oktober 2011. Ved skrivelse af 20. oktober 2011 anmodede Kammeradvokaten igen om udsættelse af svarskrift. Sagen blev d. 25. oktober 2011 henvist til Østre landsret. Ved skrivelse af 10. november 2011 udsattes sagen på svarskrift, som skulle være landsretten i hænde senest d. 23. november 2011. Efter overskridelse af denne frist anmodede Kammeradvokaten d. 29. november for tredje gang om udsættelse af frist for svarskrift. Først d. 14. december 2011 afleverede Kammeradvokaten sit svarskrift i den pågældende sag.

I forhold til ovenstående redegørelse af sagsøgtes manglende overholdelse af svarfrister, da påstod Kammeradvokaten, at denne ikke havde modtaget Østre Landsrets skrivelse af 10. november 2011, hvor fristen for svarskrift blev udsat til senest d. 23. november 2011. Kammeradvokaten har ikke fyldestgørende dokumenteret den påståede manglende modtagelse af skrivelsen fra Østre Landsret.

Det kan konstateres, at det åbenbart ligger indenfor sagsøgtes processtrategi i svarskriftet under svarskriftets pkt. 1.2 endog at bestride sagsøgerens advokatrepræsentation. Om dette henvises til sagsøgerens skrivelse til sagsøgte af 30. december 2011. Her har sagsøger anført følgende:

"Det fremsendte krav er stridende mod retsplejelovens system vedrørende advokaters stillingsfuldmagt og i øvrigt stridende mod reglerne om god advokatskik og kollegialitet. Når en sådan sag anlægges besidder sagsøgernes advokat selvsagt de dertil forudsatte fuldmagter og det er derfor ganske uhørt, at sagsøgtes advokat tillader sig at belaste sagen med et sådant krav, ligesom det ville være tilfældet dersom sagsøgeren stiller samme krav overfor sagsøgte. Håndhævelse af reglerne om god advokatskik falder udenfor nærværende sag og landsrettens saglige kompetence og må i givet fald fortsættes hos advokatmyndighederne, men at sagsøgeren finder, at det ville være passende, dersom denne alvorlige sag ikke i det hele skal belastes med den slags anliggender og går ud fra at forsvarsministeren må være af samme opfattelse."

Til dette har sagsøgte anført følgende 13. januar 2012:

"Det bemærkes, at modparten i medfør af retsplejelovens § 265, stk. 2, kan forlange, at der tilvejebringes et sådant bevis, jf. UfR 1971.229 SH, hvor en advokat, der repræsenterede et italiensk selskab af retten fik udsættelse til at fremskaffe bevis for sin procesfuldmagt samt i øvrigt Gomard, Civilprocessen, 6. udgave, side 370.

I Østre Landsrets sag nr. B-1627-07 anmodede Forsvarsministeriet ligeledes om, at advokaten for en afghansk statsborger med bopæl i Afghanistan tilvejebragte bevis for sin procesfuldmagt. I medfør af retsplejelovens § 265, stk. 2, fremlagde advokaten en af sagsøgeren underskrevet erklæring med reference til sagens påstande, som Østre Landsret i sagen fandt, udgjorde fornøden dokumentation, jf. Østre Landsrets kendelse af 20. maj 2008 (vedlagt).

Som anført i svarskriftet, pkt. 1.2, er anmodningen fra Forsvarsministeriet begrundet i, at der ikke med stævningen er fremlagt bilag, og det derfor ikke er muligt at identificere sagsøgeren og samtidig få bekræftet, om sagsøgeren er bekendt med, at der i Danmark føres en retssag på dennes vegne, som kan få økonomiske konsekvenser for sagsøgeren."

Kammeradvokatens adfærd - udøvet på sagsøgte forsvarsministeriums vegne - er tillige opretholdt for så vidt angår sagsøgerne (2) til (11) i landsretssagerne B-397-12, B-1162-12 og B-3534-12.

Sagsøgerne fastholder de synspunkter, der kommer til udtryk i skrivelse af 30. december 2011 til sagsøgte.

Det er af hensyn til den foreliggende sags fremme, at fuldmagter vedlagt kopi af pas fra sagsøgerne (12) til (23) fremlægges som sagens bilag 17 til 28.

9. PROCESSUELLE MEDDELELSER.

Sagsøgte må påregne, at nærværende sagsanlæg for de angivne sagsøgere vil blive udvidet med yderligere et antal krav fra også andre yderligere skadelidte irakere, der har været utsat for samme eller lignende

umenneskelige og nedværdigende behandling, som danske styrker er ansvarlige for.

Som bilag 29 fremlægges brev af d. 16. december 2011 fra forsvarschef Knud Bartels til justitsminister Nick Hækkerup vedr. Forsvarskommandoens Irak-undersøgelse. Af brevet fremgår det:

"Undersøgelsen har fastslået, at antallet af danske tilbageholdte overstiger 500 personer. I forbindelse med tidligere opgørelser, vedrørende antallet af dansk tilbageholdte personer, har der været anført en række faktorer, som har medført usikkerhed vedrørende de opgjorte tal.

Det er konstateret, at der efter magtoverdragelsestidspunktet i august 2004 i et mindre antal tilfælde – i strid med de nationale direktiver og den fastsatte rollefordeling mellem irakiske enheder og internationale styrker – blev overdraget danske tilbageholdte personer til irakiske myndigheder.
(understreget her)

Samtlige 12 sagsøgere i nærværende sag fastholder – ligesom for så vidt det er tilfældet for sagsøger (1) – (11) – at de blev tilbageholdt af danske styrker, således som det fremgår af bemærkningerne herom ovenfor i nærværende stævning.

Under hovedforhandlingen kan det, dersom sagsøgte endeligt gør gældende, at dette ikke skulle være tilfældet, blive nødvendiggjort at foranstalte bevisførelse herom, hvorunder der vil skulle ske afhøring af de enkelte sagsøgere og af danske militær folk, der deltog i aktionen.

Til varetagelse af sagsøgernes interesser under sagen vil det forinden blive nødvendiggjort at fremskaffe kommunikationen mellem den danske bataljon og Forsvarskomandoen vedr. Operation Green Desert.

I de tidligere anlagte sager har sagsøgte forsøgt at undvige dette ved ikke at give fuld indsigt i det anmodede materiale. I tilfælde af at sagsøgte under nærværende sag måtte intage samme standpunkt, vil sagsøgeren fremsætte editionsbegæring.

Sagsøgerne er ikke momsregistrerede.

Processuelle meddelelser til sagsøgerne bedes tilstede under undertegnede.

Yderligere processtof forbeholdes.

København, 28. december 2012

Christian Harlang

Kammeradvokaten

MODTAGET

23. JAN. 2013

Københavns Byret
Nytorv 25
1450 København K

BILAG	16.
CHRISTIAN HARLANG	

23. JANUAR 2013

J.nr.: 7501564 BIE/SAN

Peter Biering
bie@kammeradvokaten.dk
Direkte +45 72 30 73 42
Mobil +45 25 43 02 07

Pr. e-mail kobenhavn@domstol.dk og pr. post

Sagsnr. BS 99-10/2013 -

mod Forsvarsministeriet

I ovennævnte sag har jeg fra min klient modtaget kopi af stævning af 28. december 2012.

I stævningen har sagsøgerne fremsat begæring om sagens henvisning til behandling ved Østre Landsret, jf. retsplejelovens § 226, stk. 1, og om sammenlægning af sagen med Østre Landsrets 7. afdelings sag B-3421-11, mod Forsvarsministeriet, sag B-397-12, mod Forsvarsministeriet, B-1162-12, mod Forsvarsministeriet og B-3534-12, mod Forsvarsministeriet.

Sagsøgerne har endvidere opfordret (3) Forsvarsministeriet til at *"udtale sig til støtte for den af sagsøgerne fremsatte henvisnings- og sammenlægningsbegæring"*, jf. stævningen, s. 29, 2. sidste afsnit.

I den anledning skal jeg oplyse, at jeg repræsenterer Forsvarsministeriet i ovennævnte sager, og at Forsvarsministeriet er enig i, at sagen mod Forsvarsministeriet henvises til behandling ved Østre Landsret i medfør af retsplejelovens § 226, stk. 1.

På den baggrund anmoder Forsvarsministeriet om, at fristen for svarskrift udsættes indtil Københavns Byret har besluttet, om sagen henvises til Østre Landsret.

Såfremt sagen henvises til Østre Landsret, vil Forsvarsministeriet herefter anmode landsretten om, at behandlingen af sagen sættes i bero, jf. retsplejelovens § 345, med henblik på at afvante udfaldet af de ovennævnte fire sager, der verserer ved landsretten.

I den forbindelse bemærkes, at landsretten i de fire sager har truffet beslutning om at udskille spørgsmålene om 1) forældelse, 2) sagsøgernes processuelle partsevne og 3) afvisning af

sagsøgernes påstand 2 til særskilt forlods behandling i medfør af retsplejelovens § 253, stk. 1, jf. senest Østre Landsrets retsbog af 7. januar 2013, og at berammelsen af den særskilte mundtlige forhandling af de udskilte spørgsmål er umiddelbart forestående, jf. senest landsretten's mail af d.d. til advokat Christian Harlang.

Procesøkonomiske hensyn og hensynet til sagernes fremme tilsiger derfor, sagen mod Forsvarsministeriet sættes i bero på afventning af landsretten's afgørelse af de udskilte spørgsmål.

I den forbindelse henvises særligt til,

- at landsretten i relation til sagen mod Forsvarsministeriet må forventes tilsvarende at træffe beslutning om udskillelse af samme spørgsmål til særskilt forlods behandling i medfør af retsplejelovens § 253, stk. 1,
- at sagen mod Forsvarsministeriet efter det i stævningen af 28. december 2012 oplyste vedrører den samme militære operation, som de øvrige sager ("Operation Green Desert" den 25. november 2004 i Irak),
- at de nedlagte påstande i sagen . mod Forsvarsministeriet er identiske med påstandene i de øvrige sager, og
- at sagsøgerne endvidere har varslet, at sagskomplekset må forventes udvidet med yderligere krav fra andre skadelidte irakere, jf. stævningen af 28. december 2012, s. 34, sidste afsnit.

Kopi af dette brev er samtidig sendt til advokat Christian Harlang.

Med venlig hilsen
Kammeradvokaten

v/Peter Biering
— Advokat

Ingen pardon for torturofre

Regeringen rokker sig ikke en tøddel. Irakiske torturofre skal stille sikkerhed for at få deres sag prøvet ved danske domstole.

IRAKFANGER

JACOB SVENDSEN

Dramaturgien i gårdsdagens åbne samråd i Forsvarsudvalget var 100 procent genkendelig: 23 irakere forsøger at få erstatning fra den danske stat, fordi danske soldater var ansvarlige for, at de under Operation Green Desert i efteråret 2004 blev taget til fange og udleveret til tortur hos det irakiske parti.

Staten vil undgå sagen ved at påstå, at den er forældet – og i øvrigt kræve 40.000 kroner i sikkerhed fra hver enkelt iraker. Hvis nogen af de irakiske bønder, hvoraf en lang række ifølge lægelige eksperter utvivlsomt har været utsat for tortur, havde været til stede i Christiansborgs værelse 1-133, er det svært at forestille sig, hvad de ville sige til den danske retsstats dagsform.

Enhedslistens Pernille Skipper og Nikolaj Villumsen borede igen og igen i rimeligheden i, at kammeradvokaten på Danmarks vegne og med alle juridiske midler forsøger at få irakernes erstatningssag afvist ved domstolene. Vel at mærke juridiske kray, som staten ikke skal, men kan stille i erstatningssager fra ikke-EU-borgere.

På den anden side parerede forsvarsminister Nick Hækkerup (S) flankeret af partfælle og justitsminister Morten Bødskov lige så ihærdigt alle spørgsmål, med henvisning til at staten i sagen bevæger sig inden for både dansk lovgivning og de internationale konventioner. Morten Bødskov var i centrum for samrådet. Den korte version af ministerens forklaring var en fuldstændig afvisning af at forholde sig til det rimelige i, at staten har sat sig op på den højeste procesjuridiske hest i den principielle sag.

»Spørgsmålene handler om en verserende sag ved domstolene, den hverken kan eller vil jeg gå ind i«, forklarede justitsministeren. Ministeren fastholdt, at Folketinget ikke skulle blande sig i en aktuel verserende sag, og »var Enhedslisten utilfreds, må de forsøge at få lavet loven om«.

**Regeringen
spænder ben
for sine egne
gode etiske
intentioner**
**Nikolaj
Villumsen**

Næsten samme holdning havde Nick Hækkerup, der dog fremhævede vigtigheden af, at danske domstole behandler sagen om påstået medansvar for tortur, om end man endnu kun behandler, om sagen overhovedet kan føres videre.

Med henvisning til kravet om sikkerhedsstillelse på 40.000 kroner per person fik afvisningen Nikolaj Villumsen til at opsummere situationen: »Regeringen spænder ben for sine egne gode etiske intentioner ved i praksis at forsøge at undgå denne retssag.«

Seniorjurist i organisationen Dignity, Dansk Institut mod Tortur, Dorrit Kjær Christensen fulgte samrådet, som hun ikke mente bragte meget nyt frem.

»Muligheden for at kræve sikkerhed skal beskytte almindelige borgere mod urimelige krav fra andre borgere. Men det er en særlig situation, når staten er den ene part og forsøger at obstruere behandling af en sag om medansvar for tortur«, siger seniorjuristen.

Er det ikke føleri i en sag, der handler om ren jura?

»Det har intet med føleri at gøre. Det drejer sig om moral og etiki i et land, der ellers fokuserer meget på bekæmpelse af tortur. Det er en særlig situation, når staten er part i en sag, og konventionerne om tortur skal netop beskytte borgeren mod statsmagten.«

jacob.svendsen@pol.dk

POLITIKEN

BILAG
CHRISTIAN HARLANG

Højesteret skal tage stilling til irakeres tortursag

23 irakere hævder, at Danmark var medansvarlig, da de blev taget til fange og utsat for krænklende behandling.

Højesteret kommer nu til at afgøre, om det er rimeligt, at en gruppe irakere skal betale for at føre retssag mod Forsvarsministeriet.

23 irakere hævder ifølge deres advokat, at de blev utsat for tortur, da de blev taget til fange under den danskledede operation 'Green Desert' i 2004.

De påstår, at danske soldater er medansvarlig for, at de blev utsat for krænklende behandling. Og derfor har de stævnet Forsvarsministeriet.

Men i Østre Landsret bølger flere slagsmål frem og tilbage, mens en eventuel retssag forberedes.

LÆS OGSA Irakere fra omstridt video stævner Danmark

For eksempel mener Forsvarsministeriet, at sagen skal afvises, fordi den er forældet, og dette spørgsmål skal afgøres særskilt.

Landsretten har desuden krævet, at hver iraker stiller 40.000 kroner som sikkerhed for at få behandlet deres påstand. Og det er dette krav, som Højesteret nu skal tage stilling til.

Ser frem til Højesteret

Irakerne's advokat, Christian Harlang, oplyser søndag, at han har fået medhold hos Procesbevillingsnævnet.

»Efter nu næsten et års ventetid har vi modtaget tilladelsen og ser frem til, at Højesteret kan fastslå, at det er både konventions- og lovstridigt at forsøge at forhindre torturofrene i at få deres sager behandlet ved domstolene«, udtaler han i en pressemeldelse.

Sagen fik vind i sejlene, da den tidligere efterretningsofficer Anders Kærgaard sidste år stod frem med videooptagelser fra operationen. Danske soldater står tilsyneladende passivt og ser til, mens civile irakere får slag og spark af irakiske sikkerhedsstyrker.

Organisationen Dignity - Dansk Institut Mod Tortur - har tidligere kritiseret landsrettens krav om sikkerhedsstillelse, som i alt løber op i 920.000 kroner. Det er simpelt hen i strid med folkeretten, mener organisationen.

I øvrigt kan det sagtens ske, at dommerne aldrig får taget stilling. Myndighederne har nemlig nægtet de 23 fri proces, fordi man mener, at de ikke har udsigt til at få medhold.

Advokat Harlang nævner søndag selv, at sagen kun kan gennemføres, hvis den danske stat betaler irakerne udgifter til advokaten.

LÆS OGSA Irakere tilbyder forlig i tortursaq: Giv os en undskyldning

ritzau

For tv' i en hver dag i en måned for kun 49 Kr.

Concise Præsteværksted

SMARTERE FJERNSYN MED MAGIC REMOTE

Elværn Nyhedsbrev Køb udlejning for 1 d. Abonnement Vigtig 12 / 15' TV Cirkel Ny bruger? Oprindeligt Lejlighed

BUSINESS POLITIKO GLOBALTECH VIDEN KULTUR AOK LIVSSTIL SPORT DEBAT FOTO TV PLUS

NATIONALT

I følge advokat Christian Harlang kan sagen ikke gennemføres, hvis irakere ikke får hørt til deres udgiver, som alt til sammen cirka 920.000 kroner. Foto: Torkil Adelersen

Højesteret skal behandle tortursagAf Rasmus Boserup, Berlingske Nyhedsbureau
Foto: T. Adelersen

23 irakere får lov at bringe Østre Landsrets beslutning om, at de hver især selv skal betale for at føre retssag mod Forsvarsministeriet, op i Højesteret.

DEL ARTIKLEN

Danmark havde ifølge 23 irakere et medansvar, da de efter eget udsagn blev taget til fange og utsat for tortur under operationen »Green Desert« i 2004, som var under dansk ledelse.

Print

SE OGSÅ

Yderligere 12 irakere stævner Danmark efter overgrebsvideo

Advokat melder Forsvarsministeriet til politiet

Irakere vil indgå forlig med forsvarsministeren

Auditor gransker »Operation Green Desert« igen

Derfor er det ikke rimeligt, at Irakerne selv skal betale sagsomkostninger, mener forsvarsadvokat Christian Harlang, der vurderer, at Højesteret vil afgøre striden til Irakers fordel.

»Efter nu næsten et års ventetid har vi modtaget tilladelsen og ser frem til, at Højesteret kan fastslå, at det er både konventions- og lovstridigt at forsøge at forhindre torturofrene i at få deres sager behandlet ved domstolene,« siger Christian Harlang i en pressemeldelse, efter at han har fået medhold i Procesbevillingsnævnet.

Læs også: Auditor gransker »Operation Green Desert« igen

I Østre Landsret har man således krævet, at hver iraker skal stille med 40.000 kroner som sikkerhed, en såkaldt sikkerhedsstillelse, for at kunne føre sagen mod Forsvarsministeriet. Og det er dette spørgsmål, som nu skal for Højesteret.

annonce

Restaurant Reef n' Beef

Austrelske specialiteter- Prøv en lækker tilberedt Emu steak i Kbh!
www.reefnbeef.dk

Brug for en Elektriker?

Autoriseret elektrikere til dit behov- Kontakt os i dag for tilbuds
www.electricservice.dk

Summer University på KU

Det tager kun en uge at blive et par år klogere. Se de 15 kurser her.
www.summeruniversity.ku.dk

SENESTE NYT PÅ B.DK

- 08:49 FN placerer nyt klimacenter i København
- 08:44 Øget risiko for vuggested i forældrenes seng
- 08:00 Fortidskryb opkaldt efter Johnny Depp
- 08:00 Stor guide: Sådan forebygger du hjertesvigt
21 kr.
- 07:59 Blå vælgere ønsker halveret genoptjeningskrav
- 07:23 Fogh skal i vidneskranken i Søborg
- 07:22 POUL HØI: »Det er væk. Det hele er væk«

Friere nyheder

NATIONALT

B.DK/NATIONALT

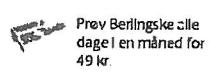
Haldor Topsøe er død

Zuckerberg i audiens hos Thorning

Stjerne for en aften – eller to

PROV AVISEN

Prov Berlingske alle
dage i en måned for
49 kr.

Sagen om de 23 irakere udspringer af tidligere efterretningsofficer Anders Kærgaards videooptagelser fra operationen, som han offentliggjorde sidste år. Her ser danske soldater passivt til, alt imens en gruppe mænd fra de irakiske sikkerhedsstyrker giver civile irakerne talrige slag og spark midt på gaden.

Læs også: Advokat melder Forsvarsministeriet til politiet

Ifølge Christian Harlang kan sagen imidlertid ikke gennemføres, hvis irakerne ikke får betalt deres udgifter. Udgifter, som i alt beløber sig til 920.000 kroner.

»Næste etape bliver, at vi snarest må få omgjort afslaget på fri proces, således at sagerne overhovedet kan gennemføres. Meddeles der ikke fri proces, er dette i forhold til Danmarks konventionsmæssige forpligtelser i tortursager også retsstridigt,« siger Christian Harlang.

Læs også: Irakere vil indgå i forlig med forsvarsministeren

annonce

Tyske spoleleparker
Få op til 11% på din
pensionsopsparring. Solid
investering, godt risiko
www.spolelepartner.dk

Digitale TV-løsninger

Få den helt rigtige TV-
løsning hos AV-Connection -
klar til vinteren 2013? Kører
kun på Sjælland. Ring nu!
www.avconnection.dk

Snerydningsoftale!

Klar til vinteren 2013? Kører
kun på Sjælland. Ring nu!
www.avconnection.dk

SENESTE TV

**Tornado raserede skole i
Oklahoma**

SENESTE INFOGRAFIK

Minerydning i Golen

AKTUELLE JOB

Group Legal Counsel
Dz
Projektkonst
Danmark, Teknisk Universitet (DTU)
Medie-marketing team til Superligaen
Suppli-A/S
Regionchef
Ordfører/Filmchef/A/S
Business Development Manager
CEA Process Engineering A/S
HR-Tilmediator
Recruitm ent Recruitm ent
Senior SharePoint Developer
SimCorp
ekonomikonsulent
Deloitte
Human Capital Assistant
SimCorp
Medical Science Liaison (MSL) - Offshore
Headline

SE FLERE STILLINGER

Jobzonnen

Afsløringer bliver mørkagt i
20 år

MEST LÆSTE PÅ B.DK

3 TIMER 24 TIMER UGE

- POUL HØI: »DET ER VÆK. DET HELE ER VÆK.«
- KOMMENTAR: FOLKESKOLEN SKAL VÄGNE 5 OP
- THOMAS LARSEN: THORNING SKABER RØD FRONT
- KINDER-ÆG ER ULOVLIGE, MEN IKKE EN AK-47
- DØDSTALLET STIGER TIL 91 EFTER KÆMPETORNADO I OKLAHOMA
- ZUCKERBERG I AUDIENS HOS THORNING
- BØDER SKAL PRESSE MODVILLIGE LÆGER

Berlingske
Synes godt om

16.873 personer synes godt om Berlingske.

FORSIDEN LIGE NU

POUL HØI
»Det er væk. Det hele er
væk.«

**V: Skoler skal stille større
krav til forældre**

**Nekrolog: Haldor
Topsøe var en af dem,
man rejser sig for**

**BERLINGSKE
BUSINESS**

**Aktiespillet
er startet!**

► Klik her - du kan stadig
nå at være med.

Business.dk

Powered by TechNews

BERLINGSKE PLUS

Højesteret skal behandle tortursag

Rasmus Boserup, Berlingske Nyhedsbureau Søndag den 19. maj 2013, 17:02

Procesbevillingsnævnet har givet 23 Irakere lov til at bringe Østre Landsrets beslutning om, at de hver Især selv skal betale for at føre retssag mod Forsvarsministeriet, op i Højesteret.

Danmark havde ifølge 23 irakere et medansvar, da de efter eget udsagn blev taget til fange og utsat for tortur under operationen »Green Desert« i 2004, som var under dansk ledelse. Derfor er det ikke rimeligt, at irakerne selv skal betale sagsomkostninger, mener forsvarsadvokat Christian Harlang, der vurderer, at Højesteret vil afgøre striden til irakernes fordel.

»Efter nu næsten et års ventetid har vi modtaget tilladelsen og ser frem til, at Højesteret kan fastslå, at det er både konventions- og lovstridigt at forsøge at forhindre torturofrene i at få deres sager behandlet ved domstolene,« siger Christian Harlang i en pressermeddelelse, efter at han har fået medhold i Procesbevillingsnævnet.

I Østre Landsret har man således krævet, at hver iraker skal stille med 40.000 kroner som sikkerhed, en såkaldt sikkerhedsstillelse, for at kunne føre sagen mod Forsvarsministeriet. Og det er dette spørgsmål, som nu skal for Højesteret.

Sagen om de 23 irakere udspringer af tidligere efterretningsofficer Anders Kærgaards videooptagelser fra operationen, som han offentliggjorde sidste år. Her ser danske soldater passivt til, alt imens en gruppe mænd fra de irakiske sikkerhedsstyrker giver civile irakere tårige slag og sparkmidt på gaden.

Ifølge Christian Harlang kan sagen imidlertid ikke gennemføres, hvis irakerne ikke får betalt deres udgifter. Udgifter, som i alt beløber sig til 920.000 kroner.

»Næste etape bliver, at vi snarest må få omgjort afslaget på fri proces, således at sagerne overhovedet kan gennemføres. Meddeles der ikke fri proces, er dette i forhold til Danmarks konventionsmæssige forpligtelser i tortursager også retsstridigt,« siger Christian Harlang.

10 timer siden

Green Desert skal i Højesteret

23 irakere mener, at Danmark har et medansvar, efter de blev taget til fange og utsat for tortur

Af: Thomas Gösta Svensson , Kristian Kornø , David Rebouh

En tidligere efterretningsofficer stod for et år siden frem i Ekstra Bladet år og kommenterede på en hidtil hemmeligholdt videooptagelse fra operation Green Desert. (Foto: Ekstra Bladet)

Sagen om operation Green Desert kommer nu for højesteret. 23 irakere mener, at Danmark har et medansvar, efter de blev taget til fange og utsat for tortur i forbindelse med den dansk-ledede operation Green Desert i Irak i 2004.

Læs også: Se også: Green Desert: 12 voldsofre stævner staten

Ventet et år

Østre Landsret har tidligere afgjort, at hver iraker skal stille en sikkerhed på 40.000 kroner for at kunne føre sagen mod Forsvarsministeriet, og det er ifølge deres advokat Christian Harlang fuldstændig umuligt for dem. Den afgørelse skal Højesteret nu tage stilling til.

– Efter næsten et års ventetid har vi modtaget tilladelsen (i procesbevillingsnævnet red.) og ser frem til, at Højesteret kan fastslå, at det er både konventions- og lovstridigt at forsøge at forhindre torturofrene i at få deres sager behandlet ved domstolene, siger Christian Harlang i en pressemeldelse.

Så passivt til

Sagen om de 23 irakere fik for alvor fart, efter tidligere efterretningsofficer Anders Kærgaards stod frem i Ekstra Bladet sidste år og kommenterede på en hidtil hemmeligholdt videooptagelse fra operationen.

Her ser danske soldater passivt til, mens en gruppe mænd fra de irakiske sikkerhedsstyrker giver civile irakere talrige slag og spark i den irakiske by Az Zubayr.

Ifølge Christian Harlang kan sagen ikke gennemføres, hvis irakerne ikke får betalt deres udgifter på omkring 920.000 kroner. Derfor er advokatens næste skridt af få omgjort det tidligere afslag på fri proces.

20. maj 2013 kl. 22:38

Følg Ekstra Bladet Nyheder på
facebook

Like 49,306 people like this. Sign Up to see what your
friends like.

Redaktør: Mette Fleckner EKSTRA-redaktør: Lisbeth Langwadt
Ansvarshavende chefredaktør: Poul Madsen Follow @pomaEB · 2,419 followers

NOTITSER

Højesteret skal tage stilling til tortursag

Højesteret skal nu afgøre, om det er rimeligt, at Forsvarsministeriet kræver, at 23 irakiske torturofre skal stille med en garanti på i alt 920.000 kroner, hvis de vil have deres sager for en dansk domstol.

Irakerne hævder, at de blev utsat for tortur, da de blev taget til fange under den danskledede operation Green Desert i Irak i 2004.

- Vi ser frem til, at Højesteret kan fastslå, at det er både konventions- og lovstridigt at forsøge at forhindre torturofrene i at få deres sager behandlet ved domstolene, siger irakernes advokat Christian Harlang.

Dansk Institut Mod Tortur mener, at det er i strid med folkeretten at kræve de mange penge.

POLITIKEN.DK

Forsvarschef nægter at udspørge soldater

Fangevideo. Forsvarschefen Peter Bartram mener ikke, at Forsvaret har skjult oplysninger om omstridt fangevideo. - Foto: JENS DRESLING

Peter Bartram mener ikke, at folk har handlet i ond tro i sag om fangevideo.

AF KENNETH LUND

»Kulturen i forsvaret er sund og god.«

Det siger forsvarschefen Peter Bartram, der samtidig afviser, at forsvaret bevidst har løjet om optagelserne af tilfangetagelsen og mulige mishandling af irakiske fanger i 2004.

I dag fastslår en redegørelse fra forsvaret selv, at det højst sandsynligt var danske soldater, der stod bag optagelseerne, selv om forsvarstoppen tidligere har afvist ethvert kendskab til dem.

LÆS OGSADet står der i redegørelsen om fangevideoen

»Det er ikke noget med, at vi har forsøgt at skjule det. Vi har ikke haft den viden, og så har vi ikke fremlagt den. Når man ikke har haft oplysningerne, er det fair nok, at man ikke fremlægger dem«, siger Peter Bartram.

Så du kan fuldstændigt afvise, at I har holdt noget skjult?

»Redegørelsen siger tydeligt, at der ikke er dokumentation for, at folk har handlet i ond tro. Der er ikke dokumentation for, at folk har gjort andet end svaret på baggrund af de oplysninger, der har været til rådighed.«

Hvad betyder det for jeres troværdighed, at I først siger ét og nu noget andet?

»Jeg håber da, at det bliver anerkendt, at vi har redegjort for, at vi altså ikke havde de film. Nogen har beskyldt os for ikke at have fremlagt filmen, men hvis man ikke har filmen, er det svært at fremlægge den. Så det taler til vores fordel, at vi er gået ganske grundigt til værks, og vi fremstår forhåbentlig som nogen, der har lagt kortene

på bordet og er meget transparente og ærlige omkring det her».

Kommer der flere ting frem i denne her sag?

»Jeg har lært, at man skal tage nogle forbehold. Så hvis du spørger, om der kan komme nye ting frem i morgen eller i overmorgen, så tror jeg, at jeg har lært, at jeg ikke kan afvise det. Men jeg har ikke kendskab til det. Vi skjuler ingenting, så når folk siger, at det her et nyt eksempel på råddenskab, vil jeg spørge: Råddenskab på baggrund af hvad?«.

Hvad får dagens redegørelse af konsekvenser?

»De største konsekvenser har vi allerede taget; vi skal have bedre styr på brugen af videofilm, og det har vi allerede. Men jeg er glad for, at der ikke er nogen, der tilsyneladende har dækket over noget, der har været i ond tro, og vi har ikke kunnet finde dokumentation for denne påståede råddenskab«, siger Peter Bartram.

Ikke spurgt soldaterne

Ifølge forsvarschefens redegørelse har forsvaret i dag kun kendskab til den ene videooptagelse, der blev offentliggjort på et pressemøde i december 2012.

Advokat Christian Harlang, der repræsenterer 23 irakere, som angiveligt blev udleveret til irakiske styrker under danske soldaternes tilsyn, mener, at der er flere optagelser i omløb, og opfordrer forsvaret til at offentliggøre dem.

Peter Bartram - ved du, hvor optagelsen befinder sig nu?

»Nej, jeg kan kun gætte. Der er ikke nogen i min redegørelse, der har vist eller kunnet dokumentere, hvor den kommer fra. Om soldater har taget den med hjem, om de er fordele i flere kopier, det ved jeg ikke«.

LÆS OGSAChristian Harlang: Hvad er der på de film, som vi ikke må se?

Har du spurgt de pågældende soldater, om de ligger inde med de flere videooptagelser?

»Vi har bevidst ladet generalauditørene tage sig af det, der er vldne- og personrelevant, for ikke at forplumre deres undersøgelse. Jeg har alene kigget på det dokumenterbare grundlag, der er, og de befalinger, vi havde. Og så har vi gennemgået betydelige mængder computergeneret harddiske for at se om vi lå inde med videooptagelser, som vi burde have fortalt om, og vi har ikke fundet noget overhovedet.

Men I har ikke spurgt soldaterne selv, om de har optagelserne?

»Det har vi bevidst ikke gjort«.

Ressource: <http://politiken.dk/politik/ECE1977644/forsvarschef-naegter-at-uds...>

Offentliggjort: May 23, 2013 11:31 AM

© POLITIKEN.dk

Forsvaret beskyldes for at hvidvaske Irak-chef

Forsvarschefens redegørelse om Operation Green Desert besvarer ingen af de afgørende spørgsmål, siger tidligere efterretningsofficer Anders Kærgaard, der sidste år lakkede en hidtil ukendt video fra operationen. Forsvaret har dummet sig igen, mener ekspert. Advokat har meldt Forsvarsministeriet til politiet

Af Charlotte Aagaard

Den redegørelse, som forsvarschef Peter Bartram har afgiveret til forsvarsminister Nick Hækkerup, er ikke det papir værd, den er skrevet på. Det mener tidligere efterretningsofficer Anders Kærgaard, der sidste år lakkede en kontroversiel videooptagelse fra den såkaldte Operation Green Desert i Irak i november 2004.

»Redegørelsen har udelukkende til formål at hvidvaske chefen for den danske Irakstyrke,« siger Anders Kærgaard til Information.

På videoen ser man danske soldater betragte tifanagetagelsen af en gruppe irakere, hvoraf den ene angiveligt bliver sparket af en irakisk politimand. Videoen er ikke mindst vigtig, fordi den indgår som bevismateriale i en retssag, som 23 fanger

fra Operation Green Desert har rejst mod Danmark.

De kræver erstatning for den mishandling og tortur, som de angiveligt efterfølgende blev utsat for hos det irakiske politi.

I den 25-sider lange redegørelse beklager forsvarschefen, at Forsvaret flere gange har hævdet, at der ikke blev filmet under operationen. Det skete bl.a. i et svar til Information i december 2011.

Ifølge redegørelsen var svaret til Information baseret på oplysninger fra den daværende styrkechef i Irak, oberst John Dalby, som hævdede, at »danske enheder foretog ikke videooptagelser« under Green Desert.

Anders Kærgaard har siden flere gange beskyldt styrkechefen for at lyve, men den beskyldning er der ifølge redegørelsen »ikke dokumentation for.«

»Jeg viste personligt videooptagel-

sen til John Dalby, fordi jeg mente, at indholdet var problematisk. Vi var enige om, at det var noget skidt, der var på det bånd. Jeg efterlod video-båndet på hans bord, men fik det to dage senere tilbage fra en kollega, der mente, at jeg hellere måtte passe godt på det,« siger Anders Kærgaard i dag. I flere år gemte Anders Kærgaard båndet, men besluttede så at udlevere det, da Information afslørede forsvarets kendskab til fangemishandling i Irak.

Det har ikke været muligt at få en kommentar til redegørelsen fra den tidligere styrkechef, men John Dalby har tidligere over for Information og over for sine overordnede afvist at kende noget som helst til båndet og dets indhold.

Panik i forsvaret

Lektor Peter Viggo Jacobsen fra Forsværskademiet mener, at sagen om det kontroversielle videobånd har været ualmindeligt dårligt håndteret af Forsvaret.

»Der gik tydeligvis panik i forsvarsledelsen, da rygterne om et videobånd fra Green Desert opstod. I stedet for at fastholde, at der ikke var nogen militære videooptagelser, burde de have sagt, at de ikke kendte til nogen optagelser. De burde have holdt sig til sandheden, det står man

sig som bekendt bedst ved,« siger han. »Hvis forsvaret havde holdt sig til sandheden, ville der ikke være nogen sag,« mener Peter Viggo Jacobsen.

Det er advokat Christian Harlang, som repræsenterer de 23 irakiske fanger fra Green Desert ikke enig i.

»Det er mishandling, der foregår. Og man ser også fanger få en hætte over hovedet, hvilket er defineret som tortur,« siger han.

Christian Harlang mener også, at forsvarchefens redegørelse er mangelfuld.

»Der er jo reelt ikke noget nyt i den redegørelse. Enhver kunne jo se fra starten, at der var tale om en militær videooptagelse. Man kunne også se på filmen, at der var et andet kamera til stede, men heller ikke de optagelser har Forsvaret gjort noget for at finde, siger han og opfordrer forsvarsminister Hækkerup til at sørge for, at alle de videooptagelser, der er lavet fra operationen, kommer frem i lyset.

»Forsvaret har hele vejen igennem forsøgt at benægte og fortie oplysninger i den her sag i et forsøg på at forhindre, at irakerne får deres sag prøvet ved de danske domstole,« siger han.

Forsvarsminister Nick Hækkerup (S) mødtes i går med forsvarchefen og erklærede sig bagefter tilfreds med redegørelsen.

»Jeg er enig med Forsvarchefen i, at det er meget beklageligt, at forsvaret har afgivet forkerte oplysninger. Jeg tror på åbenhed – også når der begås fejl. Derfor er det meget positivt, at forsvaret har undersøgt sagen og lagt redegørelsen åbent frem,« skriver han i en mail til Information.

oaa@information.dk

**Forsvaret
har hele vejen
igennem forsøgt at
benægte og fortie
oplysninger i den her
sag i et forsøg på at
forhindre, at irakerne
får deres sag prøvet
ved de danske
domstole**

Christian Harlang
Advokat for 23 irakere

SAGEN KORT

Det siger redegørelsen

- Flere af Forevarets evar om videooptagelser fra Operation Green Desert har været forkerte.
- Det gælder bl.a. et evar til Information, hvor Forsvaret skriver at 'danske enheder foretog ikke videooptagelse' under Operation Green Desert.
- Det beklager forsvarchefen, general Peter Bartram.
- Forevaret har ikke fundet videooptagelser fra operationen i Forevarets Irak-materiale.
- Det har ikke været muligt at dokumenters, at styrkechef oberet John Dalby gav ordre til at filme Operation Green Desert.
- Det har ikke været muligt at dokumentere, at styrkechefen kendte til videooptagelser fra operationen.
- Læs redegørelsen på information.dk/461446

Operation Green Desert

- Operation Green Desert er kodenavnet på en stor militær operation, som løb af stablen i morgentimerne den 25. november 2004 i den irakiske provinsby Al-Zubair.
- Operationen var en fælles operation, som blev gennemført sammen med de irakiske sikkerhedsstyrker.
- De danske styrkers opgave var at overvåge operationen og støtte de irakiske sikkerhedsstyrker.
- I alt 36 irakere blev tilbageholdt af de irakiske styrker, desuden blev 15 håndvåben, to kikkertsigter, sortkrudt samt cirka 325 kilo hash beslaglagt.

Hul i forsvarschefens Irak-redegørelse

Unøjagtige oplysninger om videooptagelser blev ukritisk genbrugt. Først da videoen dukkede op, undersøgte forsvaret seriøst, om soldater fik kameraer.

IRAK-VIDEO

JACOB SVENSEN OG BO MALTESEN

Da offentligheden 18. oktober sidste år ved selvsyn kunne se videooptagelser af tilbageholdte iraker under den danskledede operation 'Green Desert' i Irak for otte år siden, tog det under 24 timer for Hærens Operative Kommando at finde dokumentation for, at de danske soldater rådede over en større mængder videokameraer og andet udstyr.

Helt frem til offentliggørelsen af videooptagelserne havde forsvaret ellers gentagne gange afvist, at optagelserne eksisterede, og som en ekstra trumf fremhævede forsvaret, at soldaterne end ikke rådede over udstyr til at lave optagelser med. Men ifølge forsvarschef Peter Bartrams redegørelse til forsvarsminister Nick Hækkerup (S) og Folketinget i går om de vigtige videooptagelser, ændrede meget sig i løbet af natten mellem 18. og 19. oktober.

Nu kunne Hærens Operative Kommando pludselig oplyse, at »der var organisatorisk tildelt kameraudstyr ved bataljons efterretningssektion og underafdelinger«, og at »En person fra sektionen har oplyst, at han udpakket et videokamera. En anden har oplyst, at han optog video under operationen for at teste kameraet«.

Otte måneder før videoen blev kendt, havde forsvaret brugt 14 dage på at nå frem til den stik modsatte konklusion, nemlig at soldaterne slet ikke havde kameraer til rådighed. Eller, som det hedder i en skrivelse 15. februar 2012: »Den danske bataljon havde ikke mulighed for at foretage foto- eller videodokumentation af operationens gennemførelse.«

Forsvarschef Peter Bartrams redegørelse indeholder imidlertid ingen forklaring på, hvorfor forsvaret på under 24 timer når den modsatte konklusion, efter at videooptagelserne var kommet frem.

Enhedslistens forsvarsordfører, Nikolaj Villumsen, er ikke tilfreds med forsvarschefens redegørelse. »Forklaringerne vir-

ker utroværdige. Det er meget meget usandsynligt, at forsvaret ikke har styr på sine ting, derfor virker det mistænkligt, at redegørelsen ikke går dybere ned i, hvordan man kunne svare forkert. Vi bliver nødt til at få det afdækket. Hvorfor er der ikke informeret om, hvilket udstyr der var på stedet«, spørger Nikolaj Villumsen.

Han er heller ikke imponeret over redegørelsens forklaring på, hvordan forsvarer flere gange afviste eksistensen af videooptagelserne. Ifølge redegørelsen var der nærmest tale om en cirkelslutning baseret på den danske styrkechefs forklaring og et tidligere svar til en journalist. Uden at søge mere dokumentation gentog forsvaret blot disse forklaringer.

»Det er vigtigt at huske, at det her er en meget kontroversiel sag, hvor der er flere retssager under udvikling. Det er for tyndt, at man bare har kopieret tidligere svar og sjusket sig igennem. Det er en sø-forklaring, og min ørlige vurdering er, at søforklaringen forsøger at sløre, at forsvarer har dækket over sagen«, siger Nikolaj Villumsen.

Forsvarschef, general Peter Bartram sagde ved offentliggørelsen af redegørelsen, at han er ørgerlig over, at der er givet forkerte oplysninger i sagen, og at forsvarer ikke tog tilstrækkeligt med forbehold for de oplysninger, som man har givet under sagen.

Men generalen mener, at det store tidspres her har spillet ind. Forsvarschefen understreger, at der efter hans opfattelse ikke er nogen, der har dækket over noget eller handlet i ond tro.

Det har ikke været muligt at få Peter Bartram til at uddybe forskellen på forsvarers svar på spørgsmålet om, hvorvidt de danske styrker under 'Operation Green Desert' rådede over videokameraer.

Forsvarsminister Nick Hækkerup gennemgik i går redegørelsen på et møde med general Bartram. Ministeren vil ikke gå ind i redegørelsens detaljer.

»Det må forsvarschefen forklare. Men redegørelsen er grundigt arbejde.«

»Og jeg er enig med forsvarschefen, når han beklager, at der er givet ukorrekte oplysninger, og at det er et problem, at man blot har genbrugt gamle forklaringer«, siger Nick Hækkerup.

Otte år efter: Officeren dukkede op med en gammel video

Anders Kærgaard afslørede forsvarets løgn, men trues nu selv af et halvt års fængsel for at beskytte kollega.

BO MALTESEN OG JACOB SVENDSEN

Det var en gruppe irakeres erstatningskrav mod den danske stat, der sidste år fik Anders Kærgaard på banen. Han var efterretningsofficer på det danske hold 4 i Irak i efteråret 2004 og havde på en videofilm set, hvordan danske soldater overværede – og altså filmede – irakiske sikkerhedsstyrkers hårdhændende anholdelse af en gruppe landsmænd.

Det skete 25. november 2004 under operation 'Green Desert', som danskerne havde ansvaret for. Nu otte år senere duk-

kede han op med den gamle videooptagelse, som kunne støtte irakerne. Han mente, at de var blevet dårligt behandlet og burde have den erstatning, de bad om.

18. oktober sidste år blev videoen vist offentligt og dokumenterede, hvad forsvarer flere gange tidligere havde afvist: at der fandtes videofilm fra 'Green Desert'.

Det er 23 irakere, der med Christian Harlang som advokat vil have en erstatning på mindst 50.000 kroner hver for danske soldaters hårdhændede behandling af dem under anholdelsen i november 2004 og udlevering til irakisk politi, der mishandledte og torturerede dem.

Kammeradvokaten har under sagen, der begyndte i 2011 ved Østre Landsret, med Forsvars kommandoen som kilde oplyst, at de danske soldater ikke optog video under 'Green Desert', og at soldaterne heller ikke havde udstyr til det.

Det er blevet dementeret, først af Anders Kærgaards video og nu af forsvars-

chef Peter Bartrams redegørelse til forsvarsminister Nick Hækkerup (S).

Trues af fængsel

For Anders Kærgaard sluttede sagen ikke med fremlæggelse af videoen for godt et halvt år siden. Han risikerer op til seks månaders fængsel, fordi han ikke vil oplyse navnet på en anden officer, der kendt til videoens oprindelse.

Da Kærgaard fremlagde videoen sidste år, forklarede han, at han 25. november 2004 fjernede den fra en kollegas computer og gav den til den danske bataljonschef på hold 4, John Dalby. Ifølge Kærgaard sagde Dalby, at videoen ikke skulle frem, selv om den i en kort passage viste, at danske soldater overværede en hårdhændet behandling af en gruppe irakere. Det er pligtforsommelse ikke at indberette den slags, men i dag vil en sådan sag for længst være forældet.

Men offentliggørelsen af videoen sidste

år rejste spørgsmålet, om personer i forsvareret havde begået pligtforsommelse, da de i 2011 og 2012 svarede, at der ikke fandtes videofilm fra 'Green Desert'. Forsvarets anklagemyndighed, auditørerne, afhørte derfor Kærgaard, der fastholdt, at han havde vist Dalby filmen i sin tid.

Det afviste John Dalby, men Kærgaard forklarede, at en anden officer også var vidende om, at Dalby havde haft videoen. Kærgaard ville dog ikke oplyse hans navn. I marts i år bestemte Københavns Byret, at Kærgaard skal betale 500 kroner i bøde om ugen, indtil han oplyser navnet. Han har kæret byretten afgørelse til Øster Landsret, hvor auditørerne ligesom i byretten har krævet, at Kærgaard frihedsbevares i op til seks måneder, indtil han børjer sig.

Auditør Kristian Kirk tager forsvarscheferens redegørelse til efterretning: »Redegørelsen har ikke betydning for den kære mælssag, der verserer ved landsretten«.

Anders Kærgaards advokat, Mads Krøger Pramming, mener derimod, at redegørelsen stiller hans klient bedre:

»Den understreger, at der var mulighed for videooptagelse under 'Green Desert', og at der blev optaget i hvert fald én video. Det passer med vidneudsagn fra min klient og andre officerer. Hvorfor skal min klient så risikere seks måneder i fængsel for at skjule identiteten på endnu en kilde til de samme oplysninger?«

Advokaten siger, at auditørerne burde have grundlag nok for at tage stilling til en sag mod bataljonschefen:

»Efter alt, hvad der nu foreligger, burde han have vidst, at der blev optaget video under operationen.«

For Højesteret

De 23 irakeres sag er stadig langt fra realitetsbehandling. Højesteret skal nu tage stilling til, om det er rimeligt, at Kammeradvokaten på statens vegne kræver

40.000 kroner af hver af de 23 irakere som sikkerhed for sagsomkostningerne. Christian Harlang prøver desuden at få afvist en påstand fra Kammeradvokaten om, at sagen er forældet. Og endelig prøver Harlang at få omgjort et nej til irakerne til fri proces.

»Det er et systematisk mønster, som i bund og grund går ud på at undgå sagens egentlig substans: Det danske ansvar for, hvad der skete med disse irakiske fanger. Det hele går ud på at forsøge at benægte alt, og det er det, man retter ind efter nedad i systemet«, siger advokaten.

Han kalder det for procesbedrageri, at Kammeradvokaten har erklæret, at der ikke fandtes videooptagelser fra 'Green Desert'.

Christian Harlang mener, at der må findes flere optagelser fra operationen, som han nu vil have frem som bevis i erstatningssagen.

bo.maltesen@pol.dk

SKIPPER REVSER FORSVARSMINISTEREI

THOMAS GÖSTA SVENSSON
KRISTIAN KORNØ
DAVID REBOUH

- Jeg har meget svært ved at forstå ministeren.

Forsvarsminister Nick Hækkerup (S) kom i går i krydsild i Folketinget, da Enhedslistens retsordfører, Pernille Skipper, bombardeerde ham med spørgsmål i sagen om 11 irakere, der har anlagt en erstatningssag mod den danske stat for at være medansvarlig for de overgreb, de blev utsat for i forbindelse med operation Green Desert i 2004.

Jeg har meget svært ved at forstå ministeren

Forsvarsministeriets advokat, kammeradvokaten, er lige nu i fuld gang med at spænde ben for, at de 11 irakere kan anlægge sag mod staten, da man mener, sagen er forældet. Dermed risikerer sagen at blive begravet, og befolkningen får aldrig rettens vurdering af, om staten og danske soldater kan stilles til ansvar.

Pernille Skipper gav flere gange udtryk for, at hun ikke kunne forstå, at Nick Hækkerup fulgte kammeradvokatens påstand om forældelse, eftersom han tidligere har meddelt, at han gerne ser, at sagen kommer for retten og bliver undersøgt til bunds.

Andre veje

Nick Hækkerup ville dog ikke fravige forældelsen. Han mente, at det var op til domstolene at træffe en afgørelse, og han var ikke bekymret for, at nogle elementer ikke kom frem i lyset.

- Det ville være tilfældet, hvis der ikke var andre undersøgelsesveje. Men vi har jo nedsat en Irak-undersøgelseskommission, auditørerne er i gang med at undersøge sagen, og forsvarschefen er i gang med at iværksætte en undersøgelse, så vi får jo også alle de andre elementer afdækket, sagde han.

Efter duellen mente Pernille Skipper fortsat, at forsvarsministeren talte udenom, og at han som chef for kammeradvokaten bør se bort fra forældelse.

- Hvis han mener, som han tidligere har sagt, at det er en principiel sag, så vil det logiske jo være, at han ikke nedlægger påstand om forældelse. For ellers risikerer vi, at vi aldrig finder ud af, om nogen har handlet ansvarsprædragende, siger hun.

Næste slag i sagen om Green Desert er på tirsdag, hvor den er på dagsordenen i et åbent samråd i forsvarsudvalget.

tgs@eb.dk; kkr@eb.dk
dr@eb.dk

SAGEN KORT

Omkring 1000 soldater fra Danmark, Storbritannien og Irak deltog i operation Green Desert 25. november 2004, som blev iværksat efter en anmodning fra de irakiske sikkerhedsstyrker.

11 irakere, der blev anholdt under Green Desert, har via deres advokat, Christian Harlang, stævnet Forsvarsministeriet med påstand om, at den danske stat har et medansvar for de overgreb, de blev utsat for i forbindelse med operationen.

Ekstra Bladet kunne torsdag 18. oktober afsløre en hidtil hemmeligholdt video, som dokumenterer, at danske soldater overværede overgreb mod civile fanger uden at gribe ind. Samme dag kunne Ekstra Bladet også dokumentere, at forsvaret selv optog film fra operationen.

Nick Hækkerup vil ikke fravige forældelsen.
Han mener, at sagen er ved at blive belyst ad andre veje.
Foto: JOACHIM ADRIAN/POLFOTO

Indland 19.11.12 kl. 06:33

Ambassadør: Danmark taget ved næsen

Danmark blev brugt i en intern, religiøs konflikt under militæroperation.

De danske styrker blev taget ved næsen og brugt i en intern, religiøs konflikt i sagen, hvor 11 irakere har lagt sag an mod den danske stat. Det siger Christian Oldenburg, tidligere dansk ambassadør i Irak, til netavisen Altinget.dk.

Sagen drejer sig om Operation Green Desert, der fandt sted 25. november 2004, hvor omkring 1000 danske, britiske og irakiske soldater medvirkede i en aktion, hvis formål var at finde våben og sprængstoffer.

Lagde sag an

Det var de danske styrker, der havde ansvaret for sikkerheden i området. Under aktionen blev 36 civile irakere taget til fange.

11 af dem har senere lagt sag an mod Forsvarsministeriet, fordi de mener, at Danmark har et medansvar for, at de blev udleveret til irakiske soldater og utsat for krænkende optræden og tortur.

De 11 irakere er alle sammen sunnimuslimer, mens de irakiske sikkerhedsstyrker, der deltog i aktionen utvivlsomt tilhørte - ifølge ambassadøren - en af de shiamuslimske grupper, som efter invasionen i Irak i 2003 dominerede området.

Religiøst overgreb

Det er på den baggrund, at Christian Oldenburg mener, at tilfangetagelsen har været religiøst motiveret.

- Det ligner et religiøst overgreb fra et flertal mod et mindretal. Det undrer mig ikke, at de religiøse grupper slås mod hinanden, men det undrer mig, at den danske hær deltager i en religiøs, stammemæssig konflikt, siger han til Altinget.dk.

- Jeg tror, at den danske bataljon er blevet taget ved næsen, fortsætter Christian Oldenburg.

Bevidste om tilhørsforhold

Oldenburgs mistanke bliver forstærket af, at ingen af de 11 irakere nogensinde blev sigtet for noget. I stedet blev de løsladt efter op til tre måneders fangenskab.

Christian Oldenburg understreger desuden, at irakere er bevidste om hinandens religiøse og stammemæssige tilhørsforhold. Han mener derfor, at de irakiske sikkerhedsstyrker under den pågældende aktion godt vidste, at der var tale om sunnimuslimer.

Spørgsmål: Du opfatter det altså sådan, at disse 11 irakere er blevet anholdt på grund af deres religiøse tilhørsforhold?

- De allierede styrker har været meget tilbageholdende med at kommentere facts i sagen, men det ser ud som om, at en gruppe personer på grund af deres religiøse forhold er blevet arresteret. Sådan opfatter jeg sagen, siger han til Altinget.dk.

Forsvarsminister Nick Hækkerup (S) ønsker ikke at kommentere ambassadørens synspunkter.

GREEN DESERT**TORTUR-OFRER**

Danmark bryder folkeretten

**KRISTIAN KORNØ
DAVID REEDOUH
THOMAS GÖSTA SVENSSON**

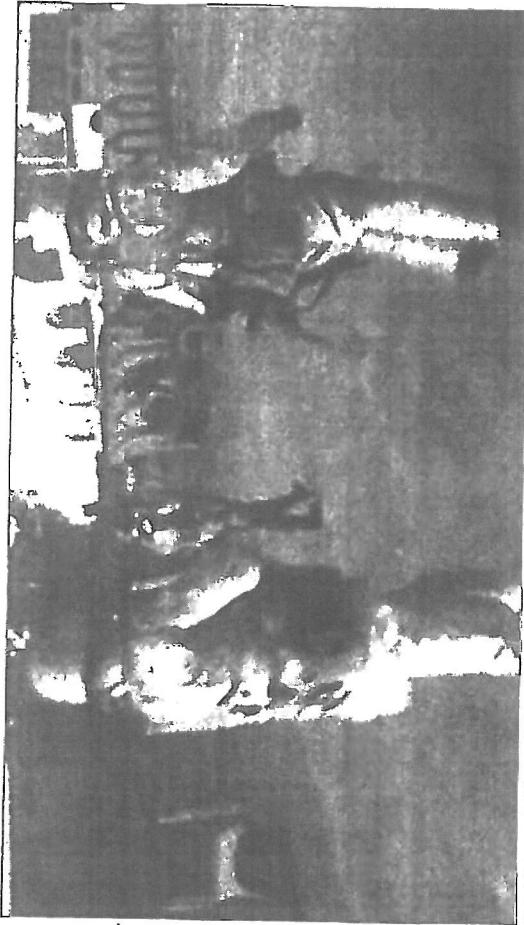
Ekstra Bladet kunne torsdag den 18. oktober afsløre en hidtil hemmeligholdt video, som dokumenterede, at danske soldater overværed overgreb mod civile fanger uden at gribe ind i Irak.

Påstandene om overgreb har floreret i alle otte år siden operationen, men Forsvaret har hver gang hårdnakket afvist at kende noget til det.

■ Forsvaret har også nægget, at der blev optaget film under operationen. Men har erkendt det, siden Ekstra Bladet kunne bevise det den 18. oktober.

■ Under 'Green Desert' blev 36 fanger taget. 11 har via deres advokat, Christian Harlang, støvet Forvarsministeriet med påstand om, at de i strid med blandt andet FN's torturkonvention blev mishandlet efter at være blevet taget som krigsfanger af danske tropper.

■ Irakernes advokat Christian Hartlang, har kontakt til yderligere 12 iraker, der muligvis blev mishandlet under militæroperationen.

Den hemmelige video, som Ekstra Bladet afskørrede.

11 irakiske torturofre fra Operation Green Desert har fået nej til fri proces i deres retssag mod den danske stat. Det er i strid med folkeretten, mener Dignity – Dansk Institut Mod Tortur. De 11 irakere har lagt sag an mod Forsvarsministeriet, fordi de blev taget til fange under den danskskærtede militær-operation 'Green Desert' 1 Irak i 2004 og efterfølgende udsat for tortur i irakisk værægt. Irakerne har umuligt råd til at føre en retssag i Danmark, og det mener Dignity er et brud på folkeretten i den meget principielle sag.

40.000 pr. iraker

Folkeretten er klar på dette punkt. Staten må ikke opstille forhinderinger for ofres adgang til erstatning i sager om tortur. Kravet om sikkerhedsstillelse fra overfor dem nemlig resulterer til dækning af sagens

kun oprejsning til en mulighed for mennesker med penge, fortæller presssechef Anders Bernhoff. Ekstra Bladet kunne 18. oktober afdørene en optagelse, hvor danske soldater passivt så til, at civile irakere blev

uddsat for slag og spark fra irakiske sikkerhedsstyrker. Forsvaret havde efters i ørvis benægget, at der havde fundet vold sted under operationen, eller at der var optaget video overhovedet. Sidden har en strøm af soldater,

officerer og senest en tidligere ambassador stået frem, og fortalt om overgreb i Irak i perioden.

Nye vidner

Og netop nye vidner er det halmstrå, som irakernes advokat Christian Harlang klamrer sig til i håbet om at få genoptaget spørgsmålet om fri proces til at føre den principielle sag.

– Vi kan ikke fortsætte sagen uden fri proces. Men jeg genoptaget spørgsmålet. Der vil komme flere vidner frem i sagen, og det vil give den endnu mere tyngde, end den har i forvejen, siger advokat Christian Harlang.

Kammeradvokaten vendte i går ikke tilbage med en kommentar til den nye udvikling i sagen og anklagerne fra Dignity.

kkr@eb.dk
dr@eb.dk
tgs@eb.dk

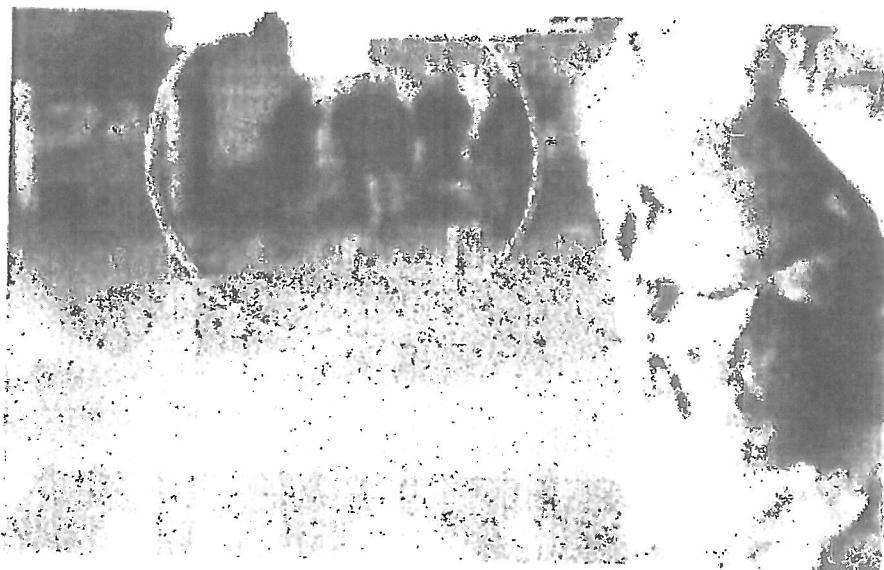

Foto fra forsvarssts egne videooptagelser af anholdelser under Operation Green Desert.

Flere irakere vil have erstatning for tortur

DANMARK. Yderligere 12 irakere vil nu have mindst 50.000 kroner hver i erstatning af Forsvarsministeriet for danske soldaters behandling af dem under en stor militæroperation i det sydlige Irak for otte år siden. Advokat Christian Harlang repræsenterer de 12 irakere og afleverede i går på deres vegne en stævning mod staten. Harlang repræsenterer også 11 irakere, der tidligere har stævnet Forsvarsministeriet i samme sag.

25. november 2004 tidligt om morgenen gennemførte 500 danske soldater sammen med britiske soldater og irakiske sikkerhedssoldater - i alt 1.000 mand - Operation Green Desert. Operationen foregik under dansk ledelse, og i alt 36 civile irakere blev anholdt fire steder i den lille by Az-Zubayr syd for Basra.

De 11, der har anlagt sag tidligere, blev anholdt uden for en moske og beskylder danske soldater for hårdhændet og nedværdigende behandling under anholdeelsen, som også irakiske soldater medvirkede til. De 11 anklager også danske soldater for at medvirke til hårdhændet forhør og især for at udlevere dem til iransk politi, som torturerede dem, inden de senere blev løsladt uden sigtelse.

Retsmedicinske undersøgelser i 2011 af de 11 irakere viser tegn på følger af tortur.

De 12, der nu stævner staten, blev tilbageholdt et andet sted i byen, og den aktion er dokumenteret på en video, der dukkede op i oktober i år. En dansk efterretningsofficer fra Operation Green Desert havde i de otte år gemt videoen, men afleverede den til Harlang i ef-

teråret.

På videoen, som er optaget af danske soldater, ser man andre danske soldater passivt overvære, at irakiske militærfolk sparker deres landsmænd, som er blevet anholdt af danske og irakiske soldater i moskeen under morgenbønnen. Også de 12 beretter om danske soldaters hårdhændede behandling under transport og forhør, og at de derefter gennem et par uger blev tortureret af deres egne.

Forsvaret har tidligere afvist irakernes beskyldninger og nægtet, at der fandtes filmoptagelser fra aktionen. Men efter fremkomsten af videoen er både forsvarsets ledelse og auditørerne i gang med at undersøge, hvad der egentlig foregik under Green Desert, og om der findes flere optagelser. bo.maltesen@pol.dk

Irakere fra omstridt video stævner Danmark

kl. 11:46

Yderligere 12 irakere stævner den danske stat for overgreb i sagen om operation Green Desert i det sydlige Irak i november 2004. Foto: AFP © Scanpix

Yderligere 12 irakere stævner den danske stat for overgreb i sagen om operation Green Desert i det sydlige Irak i november 2004.

Det var her, at en gruppe irakere blev pågrebet af danske soldater og efterfølgende udleveret til irakiske styrker, som ifølge fangernes udsagn udsatte dem for tortur.

De 12 irakeres advokat, Christian Harlang, afleverer fredag eftermiddag stævningerne til Københavns Byret med begæring om, at sagen overflyttes til Østre Landsret.

11 andre sager

Her verserer der allerede 11 individuelle sager med 11 andre irakere, som via Christian Harlang har anlagt sag mod Danmark for forhold, der har relation til operation Green Desert.

Dermed er den samlede sag udvidet til at omfatte i alt 23 individuelle søgsmål. Stævningen for de sidste 12 indeholder et krav om erstatning over for den danske stat med påstand om ansvar for hårdhændet tilfangetagelse og tortur ved overgivelse til de irakiske styrker.

Ifølge Christian Harlang er de 12 irakere, som nu anlægger sag mod Danmark, identiske med de irakere, der ses på en videooptagelse fra operation Green Desert, som den tidligere efterretningsofficer Anders Kærgaard offentliggjorde i oktober.

Danskere ser til i video

Optagelsen viser angiveligt, at danske soldater ser til, mens de civile irakere bliver slået og

sparket af de irakiske sikkerhedsstyrker.

- Jeg har talt med dem alle sammen og sikret mig, at sagen er bæredygtig. Det er dem, som man kan se på filmen, siger Harlang til Ritzau.

Derimod ses de første 11 ikke på videooptagelsen.

- Mine 11 klienter har kontaktet mig og sagt, at de kender dem, man ser på filmen. Jeg har så været dernede og talt med dem ved hjælp af en tolk og forvisset mig om, at det er dem, siger advokaten.

Tilhører mystisk filosofi

Selv om videofilmen er blevet fremlagt i forbindelse med sagen om de 11, så viser filmen ifølge Harlang netop ikke de 11.

- Det her foregår nogle kilometer væk fra det sted, hvor de 11 blev anholdt og utsat for overgreb.

- Men der er tale om den samme aktion og den sammen morgen den 25. november 2004, men det er ikke den samme episode og det samme sted, forklarer Christian Harlang.

I modsætning til de 11 er de 12 sufier. Det vil sige, at de tilhører sufisme, som er en mystisk filosofi inden for islam.

- Sufierne er utsat for sekterisk forfølgelse, som Danmark ved dårligt militært arbejde har gjort sig medskyldig i, siger Christian Harlang.

/ritzau/

Del artiklen:

[Mail](#)

[Twitter](#)

[Facebook](#)

Læs også

[**Avis: Anklager mod danske soldater** \(/Nyheder/Indland/2012/11/06/115900.htm\)](#)

[**Tortursag: Forsvarsministeriet politianmeldt** \(/Nyheder/Indland/2012/10/26/1026153633.htm\)](#)

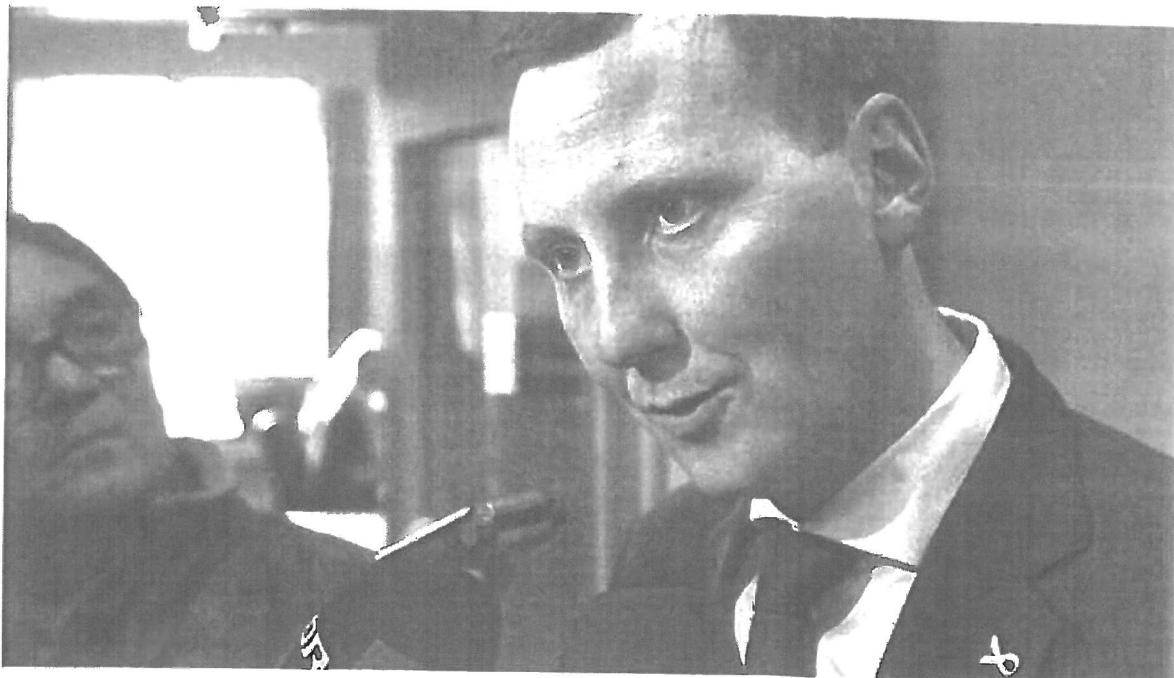
[**Irakere tilbyder forlig i tortursag** \(/Nyheder/Indland/2012/10/24/1024134120.htm\)](#)

Minister: Godt at Iraksag undersøges (/Nyheder/Indland/2012/10/23/1023132659.htm)

Journaler afslører tortur mod irakere (/Nyheder/Indland/2012/10/21/004806.htm)

Enhedslisten kalder forsvarsministeren i samråd om tortursag

kl. 15:22

Enhedslisten kalder forsvarsminister Nick Hækkerup i samråd, nu da yderligere 12 irakere har stævnet den danske stat. Foto: Jens Nørgaard Larsen/Scanspix 2012
© Scanpix

Presset på forsvarsminister Nick Hækkerup (http://www.dr.dk/info/politik/Politiker/Nick_Hækkerup/1083) (S) vokser, efter at yderligere 12 irakere fredag lagde sag an mod Forsvarsministeriet.

Det mener Enhedslistens forsvarsordfører, Nikolaj Villumsen, som derfor kalder ministeren i samråd om sagen.

Læs også Irakere fra omstridt video stævner Danmark (</Nyheder/Indland/2012/12/28/113921.htm>)

De 12 irakere er ifølge deres advokat Christian Harlang identiske med de personer, der ses på videooptagelser fra den såkaldte operation Green Desert i det sydlige Irak i 2004.

Krav om erstatning

Irakerne kræver erstatning af den danske stat, fordi de mener, at danske soldater var ansvarlige for den hårdhændede tilfangetagelse og tortur, de var utsat for, da de blev taget til fange af de irakiske styrker i november 2004 under overværelse af danskerne.

- Det åbner et helt nyt kapitel i denne tragiske sag, og det lægger et massivt pres på forsvarsministeren, som hidtil har forsøgt at lægge sagen ned og løbe fra de forpligtelser, Danmark har for at sikre ofre for tortur retfærdighed, siger Villumsen.

Læs også Tortursag: Forsvarsministeriet politianmeldt ([/Nyheder/Indland/2012/10/26/1026153633.htm](http://www.dr.dk/Nyheder/Indland/2012/10/26/1026153633.htm))

Ifølge Enhedslistens ordfører har forsvarsministeren en "meget dårlig sag":

- Vi taler om uskyldige civile, som Danmark har ansvaret for er blevet mishandlet. Det ville klæde forsvarsministeren at handle lidt mere anstændigt og række dem en hjælpende hånd ved at sikre en retfærdig afgørelse ved domstolen.

Enhedslisten: Alvorlig sag

Ifølge stævningen deltog mindst to danske soldater direkte i tilfangetagelsen, hvor de 12 irakere blev hentet ud af en moské, fik bind for øjnene og blev lagt ned på jorden. Mens de lå på jorden, blev de ifølge stævningen sparket af irakiske politifolk.

"Når uskyldige civile bliver mishandlet under en militær operation, som Danmark har ansvaret for, så er det en meget, meget alvorlig sag."

Nikolaj Villumsen

Uanset om de danske soldater har deltaget direkte i mishandlingen eller ej, så er det en alvorlig sag for Danmark, mener Nikolaj Villumsen.

- Når uskyldige civile bliver mishandlet under en militær operation, som Danmark har ansvaret for, så er det en meget, meget alvorlig sag.
- For de nye 12 sager er det endnu mere slemt, da vi har en video, hvor vi kan se, at danske soldater undlader at gibe ind, siger Nikolaj Villumsen.

I forvejen har 11 andre irakere lagt sag an mod den danske stat for overgreb i forbindelse med operation Green Desert i 2004.

/ritzau/

Del artiklen:

[Mail \(#\)](#)

[Twitter \(#\)](#)

[Facebook \(#\)](#)

Politikere nævnt i artikel

- [Nick Hækkerup](http://www.dr.dk/Info/Politik/Politiker/Nick_Hækkerup/1083) (http://www.dr.dk/Info/Politik/Politiker/Nick_Hækkerup/1083) (http://www.dr.dk/Info/Politik/Politiker/Nick_Hækkerup/1083)

Titel: Forsvarsminister. **Parti:** [Socialdemokratiet](http://www.dr.dk/Info/Politik/Politikere/Socialdemokratiet/26) (<http://www.dr.dk/Info/Politik/Politikere/Socialdemokratiet/26>).

[Læs mere om Nick Hækkerup](http://www.dr.dk/Info/Politik/Politiker/Nick_Hækkerup/1083) (http://www.dr.dk/Info/Politik/Politiker/Nick_Hækkerup/1083) [Læs mere om Socialdemokratiet \(Partibogstav: A\)](http://www.dr.dk/Info/Politik/Politikere/Socialdemokratiet/26) (<http://www.dr.dk/Info/Politik/Politikere/Socialdemokratiet/26>)

Læs også

1. [Irakere fra omstridt video stævner Danmark](#) (</Nyheder/Indland/2012/12/28/113921.htm>)
2. [Irakere fra omstridt video stævner Danmark](#) (</Nyheder/Indland/2012/12/28/113921.htm>)
3. [Avis: Anklager mod danske soldater](#) (</Nyheder/Indland/2012/11/06/115900.htm>)
4. [Tortursag: Forsvarsministeriet politianmeldt](#) (</Nyheder/Indland/2012/10/26/1026153633.htm>)
5. [Irakere tilbyder forlig i tortursag](#) (</Nyheder/Indland/2012/10/24/1024134120.htm>)
6. [Krav om udlevering af ny Irak-video](#) (</Nyheder/Indland/2012/10/24/1024121906.htm>)
7. [Forsvaret undersøger tæv af fanger i Irak](#) (</Nyheder/Indland/2012/10/23/132938.htm>)
8. [Minister: Godt at Iraksag undersøges](#) (</Nyheder/Indland/2012/10/23/1023132659.htm>)

921.861 kr.

Onsdag 6. februar 2013 | POLITIKEN

23 fattige irakere skal stille garanti

Forsvarsministeren vil ikke give særbehandling til 23 irakere, der kræver erstatning af Danmark.

JACOB SVENDSEN

Igen og igen forsøgte Enhedslistens Nikolaj Villumsen i går under et åbent samråd i Foletingets Forsvarsudvalg at finde et hul i forsvarsminister Nick Hækkerups (S) parader.

Og igen og igen afviste forsvarsministeren at vige så meget som en tomme til fordel for Villumsens argumenter om, at det hverken principielt eller menneskeligt er i orden, at de i alt 23 fattige irakiske bønder, der kræver erstatning af Danmark for mishandling, skal stille en samlet garanti på 921.861 kroner for at få prøvet deres erstatningssag ved en dansk domstol.

Irakerne blev slægt og mishandlet af irakisk politi, efter at de blev anholdt under den såkaldte operation Green Desert i 2004, som Danmark havde det overordnede ansvar for. En dansk medicinsk ekspert har undersøgt flere af irakerne og fundet klare tegn på tortur og mishandling.

Med Danmarks ansvar for den samlede operation, mener irakerneadvokat, Christian Harlang, at den danske stat er erstatningspligtig over for irakerne. I efteråret kom det frem, at danske soldater videooptog mindst ét tilfælde, hvor en gruppe iraker blev hårdhændet behandlet uden dansk indgraben.

Trots gentagne forsøg fra advokat Harlang på at få videomaterialet bragt til veje, havde man ellers i Forsvarskommandoens pure afvist, at den overhovedet fandtes videooptagelser eller for den sags skyld optageudstyr hos de danske styrker i Irak. Men så afleverede en officer, der deltog i aktionen, pludselig materialet til advokaten. Denne sag undersøges særligt af Forsvarskommandoens Auditørkorpset.

Men i gårsdagens samråd handlede det om jura, følelser og konventioner.

»Er det rimeligt at forhindre fattige mennesker, der formentlig er blevet mishandlet, i at få deres sag prøvet ved dansk ret«, spurgte Nikolaj Villumsen.

Er det rimeligt at forhindre fattige mennesker i at få deres sag prøvet ved dansk ret?
Nikolaj Villumsen

Ministerens juridiske æggedans

»Sagen bliver netop prøvet for dansk ret, hvor spilereglerne indeholder regler om garantistillelse og mulig forældelse. Vi følger disse regler, og det er ikke et udtryk for ligegyldighed over for sager af denne karakter. Derfor har regeringen jo også nedsat Irak-Afghanistan Kommissionen, der også skal undersøge operation Green Desert«, replicerede Nick Hækkerup.

»Men kommissionen kan jo ikke tilkende de 23 erstatning, mens du som forsvarsminister godt kan vælge at se bort fra reglerne om forældelse og garantistillelse«, lod det fra Nikolaj Villumsen.

Så lå drejebogen for samrådet fast. Gennem en lille time gentog de to kombattanter deres synspunkter, uden at der på noget tidspunkt dukkede et tegn op på, at Nick Hækkerup og regeringen vil tage et særligt hensyn til irakerne.

Ministeren afviste også, at FN's torturkonvention pålægger et land altid at sikre gennemførelse af retssager, når det handler om mistanke om tortur.

Ifølge den fortolkning, som Justitsministeriet har udarbejdet for Forsvarsministeriet, gælder det kun i straffesager og ikke erstatningssager.

Tidsfristen for garantistillelse er overskredet, mens man afventer, om irakerne i stedet kan få fri proces. Et andet aspekt om, hvorvidt sagerne er forældede, afgøres af landsretten i efteråret.

jacob.svendsen@pol.dk

UNITED
NATIONS

BILAG	18.
CHRISTIAN HARLANG	

CAT

**Convention against Torture
and Other Cruel, Inhuman
or Degrading Treatment
or Punishment**

Distr.

GENERAL

CAT/C/11/D/8/1991
30 November 1993

Original: ENGLISH

**Communication No 8/1991 : Austria. 30-11-1993.
CAT/C/11/D/8/1991. (Jurisprudence)**

Convention Abbreviation: CAT

Committee Against Torture

Eleventh session

ANNEX

Views of the Committee Against Torture under article 22 of the
Convention against Torture and Other Cruel,
Inhuman or Degrading Treatment or Punishment

Eleventh session

Communication No. 8/1991

Submitted by: Mr. Qani Halimi-Nedzibi [represented by counsel]

Alleged victim: The author

State party: Austria

Date of communication: 27 September 1991

Date of decision on admissibility: 5 May 1992

The Committee against Torture, established under article 17 of the Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment,

Meeting on 18 November 1993,

Having concluded its consideration of communication No. 8/1991, submitted to the Committee against Torture on behalf of Mr. Qani Halimi-Nedzibi under article 22 of the Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment,

Having taken into account all information made available to it by the author of the communication, his counsel and by the State party,

Adopts its Views under article 22, paragraph 7, of the Convention.

1. The author of the communication is Qani Halimi-Nedzibi, a Yugoslav citizen, currently imprisoned in Austria. He claims to be a victim of a violation of articles 12 and 15 of the Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment by Austria. He is represented by counsel.

The facts as submitted by the author

2.1 The author was arrested on 19 April 1988 and charged with drug-trafficking. The trial at first instance opened on 23 January 1989. He was convicted on 4 July 1990 of having been in charge of an international drug-trafficking organization which allegedly operated from Austria between November 1985 and December 1987. The court of first instance (Landesgericht für Strafsachen) sentenced him to 20 years' imprisonment, plus a fine of 2 million schillings, as well as a fine of 7 million schillings in place of the customs he failed to pay. On 4 July 1991, the Court of Appeal rejected the author's appeal against his conviction, but reduced the sentence of imprisonment to a term of 18 years.

2.2 The author alleges that following his arrest in 1988 he and six named witnesses were maltreated, beaten and tortured by police inspector J.J., who was in charge of the criminal investigation. They were allegedly coerced to make incriminating statements. The author's wife, who was in her third or fourth month of pregnancy, had a miscarriage shortly after she had been interrogated by police inspector J.J. The police inspector allegedly also threatened to kill the author. The author raised these matters before the investigating judge on 5 December 1988. In particular, he stated: "I was pressured so long until I admitted that the drugs belonged to me. Inspector J.J. grabbed me by the hair and threw me against the wall; he also submerged my head in a bucket of water ... I suffered an eye injury which required hospital treatment."

2.3 During the trial at first instance, author's counsel requested all statements made to inspector J.J. to be ruled inadmissible as evidence. He referred to the declaration made by Austria when ratifying the Convention against Torture in July 1987, which reads: "Austria regards article 15 of the Convention as the legal basis for the inadmissibility provided therein of the use of statements which are established to have been made as a result of torture." The court, however, ruled against his motion.

2.4 The Court of Appeal rejected counsel's plea for nullity of the judgement in first instance, taking into consideration the Austrian legislation, the non-substantiation of the allegations of ill-treatment and the fact that the evidence given by the main witnesses remained unchallenged. The Court of Appeal decided that in the circumstances the question of direct applicability ("unmittelbare Anwendbarkeit") of the Convention against Torture did not arise.

Complaint

3. The author claims that the failure of the Austrian authorities promptly to investigate his allegations of torture and the refusal of the courts of first and second instance to exclude as evidence against him statements allegedly made by him and several witnesses as a result of torture constitute a violation of articles 12 and 15 of the Convention.

State party's observations and the author's comments thereon

4.1 The State party, by submission dated 27 February 1992, argued that the communication was inadmissible.

4.2 It submitted that criminal proceedings against Inspector J.J., initiated on 5 March 1990, following a complaint by the author, were still pending. The length of the investigations was

attributable to the fact that difficulties had arisen in obtaining the testimonies of witnesses in the former Yugoslavia and Turkey. The State party indicated that, if Inspector J.J. would be found guilty of having ill-treated detainees in order to obtain incriminating statements, the author's case could be reopened. It argued that a retrial would constitute an effective remedy.

4.3 The State party further contended that the author could have appealed to the Constitutional Court under section 144 of the federal Constitution, as he claims to be a victim of abuse of administrative power and compulsion.

4.4 Since no appeal to the Constitutional Court had been submitted by the author and criminal proceedings against Mr. J.J. were still pending, the State party argued that the communication was inadmissible under article 22, paragraph 5 (b), of the Convention, on the ground of non-exhaustion of domestic remedies.

4.5 The State party moreover argued that the communication was inadmissible as incompatible with the provisions of the Convention. It submitted that the allegations that the witnesses had been tortured were not raised before the investigating judge, but only during the trial, after the witnesses were confronted with their statements; prior to these allegations the statements were properly deemed to be admissible evidence. Moreover, the State party argued that the witnesses gave independent, admissible evidence before the investigating judge. The State party stated that only one witness disputed the correctness of the statement made to the police; however, his statement did not incriminate the author. The correctness of other statements was not in dispute.

4.6 As concerns the author, the State party conceded that he claimed before the investigating judge to have been subjected to torture; however, according to the State party, he denied the charges against him and did not make a confession as such; thus it cannot be said that his statements were used as evidence in violation of article 15.

4.7 Finally, the State party submitted that it appears from the trial record that the jury's verdict was not based on the statements made by the witnesses who had claimed to have been subjected to torture.

5.1 In his comments on the State party's submission, counsel maintained that the communication should be declared admissible.

5.2 As regards the exhaustion of domestic remedies, counsel submitted that it was incomprehensible that the criminal proceedings against Inspector J.J. had not yet been concluded. He contended that the proceedings were unreasonably prolonged and indicated that the delay appeared to be attributable to the fact that the State party had joined the author's case with other pending matters against Inspector J.J. Thus, the difficulties in obtaining the testimony of witnesses in the former Yugoslavia and Turkey, concerning another investigation, were postponing the investigation of the author's allegations. He contended furthermore that the courts had failed to examine the allegations of torture in a timely fashion, during the criminal proceedings against the author.

5.3 Concerning the possibility of an appeal to the Constitutional Court under section 144 of the Federal Constitution, counsel argued that this appeal was not available to the author, as this procedure applies to administrative, not to criminal law. Moreover, counsel argued that, even if this appeal were available, it would not constitute an effective remedy, as criminal courts are not bound by the evaluation of evidence in the Constitutional Court.

5.4 Concerning the State party's contention that article 15 of the Convention had not been violated, counsel submitted that it is not clear from the text of article 15 how it should be established that a statement is made as a result of torture. He argued that it is sufficient that the author adduces some evidence indicating that a statement was given as a result of torture. In this connection, he referred to the difficulty for a victim to prove that he has been subjected to torture, owing to the isolation in detention and the absence of independent witnesses during

interrogation. He further stated that article 15 applies to "any statement", not only to confessions or false statements, as the State party seemed to imply. He finally argued that it could not be said that the author's allegations were examined by the jury during his trial, as Inspector J.J. was not questioned on the issue, nor confronted with witnesses.

Committee's admissibility decision

6.1 At its eighth session, the Committee considered the admissibility of the communication. It ascertained that the same matter had not been or was not being examined under another procedure of international investigation or settlement, and that a case concerning the author which was pending before the European Commission of Human Rights concerned a different matter.

6.2 The Committee further considered that article 22, paragraph 5 (b), of the Convention did not, in the circumstances of the case, preclude the Committee from considering the communication on the merits. In this context, the Committee considered that there had been an unreasonable delay in the conduct of investigations into the author's allegations of torture, which were made in December 1988, and that no further effective remedies appeared to be available.

7. On 5 May 1992, the Committee therefore declared the communication admissible. It noted that the facts as presented by the author might raise issues under articles 12 and 15 and also under other provisions of the Convention.

State party's submissions on the merits and the author's comments

8.1 The State party, on 10 November 1992 and 4 January 1993, reiterates that the author made his complaint of ill-treatment months after its alleged occurrence. It submits that the author has suffered from eye trouble since childhood and that the medical records show that he complained about his left eye for the first time on 16 September 1988. As a result of examinations by the prison doctor on 14 November 1988, aphakia (the absence of the lens of the eye) and ablatio retinae (detachment of the retina) were found. Subsequently, after examinations at the Vienna Eye Hospital it was concluded that the author's left eye was blind. The State party forwarded a copy of the medical record in the author's case.

8.2 With regard to the investigations into the author's allegations, the State party states that the criminal proceedings against Inspector J.J. and a colleague were halted by the Prosecutor's office on 6 November 1992, on the ground that following preliminary investigations the allegations were found to be totally unsubstantiated. At the preliminary hearing, the interpreter who had been present during the interrogations testified that the conduct by the police officers had been correct and that she had never witnessed any acts of torture. Only two witnesses, both co-defendants of the author, claimed to have been given one or two blows by Inspector J.J. All other witnesses gave exonerating evidence. No medical evidence was available to substantiate the allegations.

9.1 In his comments on the State party's submissions, counsel maintains his claim that the author's eye injury was caused by Inspector J.J. at the end of June or the beginning of July 1988, when the author was hit with a pistol and his head was banged against a table.

9.2 Counsel further claims that some witnesses, who could have corroborated the author's allegations, were not called by the Prosecutor during the preliminary investigations against Inspector J.J. Among these persons is the author's wife, who no longer lives in Austria.

10. On 26 April 1993, the Committee decided to request the State party to appoint, in consultation with the author's counsel, an independent expert in ophthalmology in order to determine the date of and the origin of the eye injury. It further referred to article 12 of the Convention and requested the State party to submit written explanations clarifying the delay in initiating the investigation of the author's allegations.

11.1 On 27 July 1993, the State party forwarded to the Committee an expert opinion prepared by an ophthalmologist. His report shows that the author's eye was already blind in March 1989, when he was first examined at the Eye Hospital, as a result of an old retinal detachment and that it had begun to show the first signs of an external squint. The State party concludes that the eye must have gone blind before 1988, since a blind eye does not begin to squint until after a long period of blindness.

11.2 The State party recalls that the author was arrested on 19 April 1988 on the suspicion of being involved in internationally organized heroin trafficking. On 5 December 1988, the author for the first time claimed to have been subjected to torture and threatened by Inspector J.J. Neither the Journalrichter nor the investigating judge had observed any signs of ill-treatment. The author repeated his allegations in a number of written submissions to the Public Prosecutor, the Attorney General and the Minister of Justice. Police Inspector J.J. and one of his colleagues were questioned on these charges by the investigating judge on 16 February 1989; they rejected the accusations made against them.

11.3 The State party submits that, since no signs of an injury could be established and the police officers denied the charges, no strong suspicion existed that an act of torture had been committed. It was therefore decided that the criminal proceedings against the author could proceed. During the trial against the author, from 8 to 11 January 1990, witnesses testified that they had been ill-treated by Inspector J.J. and his colleague. As a result, preliminary investigations against the two policemen were instituted on 5 March 1990.

12. In his comments on the State party's submission, dated 21 October 1993, counsel submits that the State party had not consulted him about the choice of the medical expert. He further states that the expert's report does not necessarily exclude the author's version of events. He emphasizes that the author received medical treatment in prison after having been ill-treated but that the records of this treatment were not kept.

Examination of the merits

13.1 The Committee has considered the communication in the light of all information made available to it by the parties, as required under article 22, paragraph 4, of the Convention.

13.2 The Committee notes that the author has claimed that he was ill-treated after his arrest and that as a consequence he suffered an eye-injury. The State party has denied the alleged ill-treatment and has claimed that the author's eye-injury dates from childhood. It has submitted an expert report, in which it is concluded that the author's left eye, with almost absolute certainty ("mit an Sicherheit grenzender Wahrscheinlichkeit") had been completely blind already in 1988, owing to retinal detachment.

13.3 The Committee observes that the competence, independence and conclusions of the specialist in ophthalmology have not been challenged. While noting with regret that the State party failed to consult with the author's counsel before appointing the specialist, as the Committee had requested in its decision of 26 April 1993, due weight must be given to his conclusions.

13.4 On the basis of the information before it, the Committee cannot conclude that the allegations of ill-treatment have been sustained. In the circumstances, the Committee finds no violation of article 15 of the Convention.

13.5 It remains to be determined whether the State party complied with its duty to proceed to a prompt and impartial investigation of the author's allegations that he had been subjected to torture, as provided in article 12 of the Convention. The Committee notes that the author made his allegations before the investigating judge on 5 December 1988. Although the investigating judge questioned the police officers about the allegations on 16 February 1989, no investigation took place until 5 March 1990, when criminal proceedings against the police officers were instituted. The Committee considers that a delay of 15 months before an investigation of

allegations of torture is initiated, is unreasonably long and not in compliance with the requirement of article 12 of the Convention.

14. The Committee against Torture, acting under article 22, paragraph 7, of the Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment, is of the view that the facts before it disclose a violation of article 12 of the Convention.

15. The State party is requested to ensure that similar violations do not occur in the future.

16. Pursuant to rule 111, paragraph 5, of its rules of procedure, the Committee wishes to receive information, within 90 days, on any relevant measures taken by the State party in conformity with the Committee's Views.

[Adopted in English, French, Russian and Spanish, the English text being the original version.]

[TOP](#) | [HOME](#) | [INSTRUMENTS](#) | [DOCUMENTS](#) | [INDEX](#) | [SEARCH](#)

©1996-2001

Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights
Geneva, Switzerland

JUSTITSMINISTERIET
Lovafdelingen

Dato: 27. juni 2012
Kontor: Statsretskontoret
Sagsbeh: Thomas Klyver
Sagsnr.: 2011-759-0002
Dok.: 471388

**Kommissorium for en undersøgelseskommission om
den danske krigsdeltagelse i Irak og Afghanistan**

1. Justitsministeren nedsætter herved i medfør af § 1, stk. 1, i lov om undersøgelseskommissioner en kommission til undersøgelse af den danske krigsdeltagelse i Irak og Afghanistan.

Undersøgelseskommissionen har efter lov om undersøgelseskommissioner § 4, stk. 2, til opgave dels at undersøge og redegøre for baggrunden for den danske beslutning om at deltage i krigen i Irak, jf. pkt. 2, dels at undersøge og redegøre for, hvad danske myndigheder har foretaget sig i forbindelse med tilbageholdelsen af personer under krigene i henholdsvis Irak og Afghanistan, jf. pkt. 3.

2. Undersøgelseskommissionen skal undersøge og redegøre for, på hvilket grundlag regeringen i foråret 2003 besluttede, at Danmark skulle deltage i krigen i Irak.

Undersøgelseskommissionen skal i den forbindelse bl.a. undersøge og redegøre for, hvilke oplysninger om forholdene i Irak de relevante danske myndigheder havde kendskab til, herunder hvilke kontakter der var til myndigheder i andre lande, samt om – og i givet fald hvordan – de pågældende oplysninger blev inddraget i de politiske overvejelser om dansk deltagelse i krigen i Irak.

Undersøgelseskommissionen skal endvidere undersøge og redegøre for, om de oplysninger om forholdene i Irak, som var af betydning for beslutningen om dansk krigsdeltagelse, og som blev videregivet til Folketinget i

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Tелефon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

forbindelse med behandlingen af forslag til folketingsbeslutningen om dansk militær deltagelse i en multinational indsats i Irak samt i øvrigt ved besvarelse af folketingsspørgsmål mv. om sagen, var retvisende og fyldestgørende.

Undersøgelseskommissionen skal desuden undersøge og redegøre for, om der i forhold til Danmarks internationale forpligtelser var grundlag for de vurderinger af lovligheden af den danske krigsdeltagelse i Irak, som lå til grund for beslutningen om den danske deltagelse.

Undersøgelseskommissionen skal ligeledes på tilsvarende måde undersøge og redegøre for regeringens efterfølgende beslutninger om fortsat tilstede-værelse af danske styrker i Irak frem til tilbagetrækningen af de sidste danske landmilitære styrker i sommeren 2007.

3. Undersøgelseskommissionen skal undersøge og redegøre for, om de folkeretlige forpligtelser, som påhviler Danmark, er blevet overholdt i forbindelse med tilbageholdelse af personer under den danske krigsdeltagelse i henholdsvis Irak og Afghanistan.

Undersøgelseskommissionen skal bl.a. undersøge og redegøre for, i hvilket omfang danske styrker har tilbageholdt personer, og hvordan danske styrker har behandlet tilbageholdte personer. Undersøgelseskommissionen skal desuden undersøge og redegøre for, i hvilket omfang danske styrker har overladt tilbageholdte personer til andre landes styrker mv., og hvilken viden de relevante danske myndigheder på tidspunktet for sådanne overladelser havde om behandlingen af tilbageholdte hos de pågældende landes styrker mv.

Undersøgelseskommissionen skal endvidere redegøre for, i hvilket omfang der folkeretligt er pligt til at føre tilsyn med tilbageholdte personer, efter de overlades til andre landes styrker mv., samt undersøge og redegøre for, i hvilket omfang der fra dansk side er ført et sådant tilsyn.

Undersøgelseskommissionen skal ligeledes undersøge og redegøre for, i hvilket omfang danske styrker har deltaget i fællesoperationer med andre landes styrker mv., hvor der er sket tilbageholdelse af personer. Det forudsættes i den forbindelse, at undersøgelseskommissionen redegør for, hvornår der indtræder et folkeretligt (med)ansvar for behandlingen af personer tilbageholdt af andre landes styrker mv. i fællesoperationer, herunder i forhold til operationsmønstret i Irak og Afghanistan.

Undersøgelseskommissionen skal herudover undersøge og redegøre for, om de oplysninger om tilbageholdelse af personer i forbindelse med den danske krigsdeltagelse i Irak og Afghanistan, der er viderefivet til Folketinget i forbindelse med besvarelse af folketingssspørgsmål mv. om sagen, er retvisende og fyldestgørende.

Undersøgelsen vedrørende Irak skal omfatte tilbageholdelser i perioden fra Folketingets vedtagelse den 21. marts 2003 af beslutningsforslag nr. B 118 om dansk militær deltagelse i en multinational indsats i Irak til tilbagetrakningen af de sidste danske landmilitære styrker i sommeren 2007.

Undersøgelsen vedrørende Afghanistan skal omfatte tilbageholdelser i perioden fra Folketingets vedtagelse den 14. december 2001 af beslutningsforslag nr. B 37 om dansk militær deltagelse i den internationale indsats mod terrornetværk i Afghanistan til tidspunktet for nedsættelsen af denne undersøgelseskommission.

4. Undersøgelseskommissionen skal efter lovens § 4, stk. 4, foretage retlige vurderinger til belysning af, om der foreligger grundlag for, at det offentlige søger nogen draget til ansvar.

For så vidt angår spørgsmålet om tilbageholdelse af personer, jf. pkt. 3, skal kommissionen efter § 4, stk. 3, i lov om undersøgelseskommissioner komme med forslag til sådanne ændringer af love, administrative bestemmelser eller administrativ praksis, som undersøgelsen kan begrunde.

5. Visse af de spørgsmål, som undersøgelseskommissionen har til opgave at undersøge og redegøre for, har tidligere været gjort til genstand for undersøgelser mv. Bl.a. besluttede den daværende regering i efteråret 2010 at iværksætte en undersøgelse af, om Danmark overholdt sine internationale forpligtelser i forbindelse med den militære indsats i Irak. Denne undersøgelse er blevet indstillet i lyset af nedsættelsen af den foreiggende undersøgelseskommission.

Det forudsættes, at undersøgelseskommissionen inddrager det materiale, som er tilvejebragt i forbindelse med sådanne undersøgelser mv., i det omfang det er relevant til belysning af de forhold, som kommissionen har til opgave at undersøge og redegøre for.

Undersøgelseskommissionen forudsættes desuden at inddrage afgørelser fra domstolene, der er af betydning for de forhold, som undersøgelseskommisionen skal undersøge og redegøre for. Undersøgelseskommisionen forudsættes endvidere at tilrettelægge sit arbejde under hensyntagen til de retssager, som verserer ved domstolene. Undersøgelseskommisionen kan i den forbindelse, hvis den vurderer, at dette er rigtigt eller hensigtsmæssigt, beslutte, at dele af dens undersøgelser skal afvente, at der træffes afgørelse i de pågældende sager.

Undersøgelseskommisionen bør tilrettelægge og gennemføre sin undersøgelse på en sådan måde, at forholdet til andre lande samt hensynet til statens sikkerhed og rigets forsvar eller til tredjemand ikke skades.

6. Undersøgelseskommisionen bør tilrettelægge sit arbejde således, at den så vidt muligt kan afgive beretning om resultatet af sin undersøgelse senest fem år efter, at kommissionen er endeligt nedsat.

Hvis undersøgelseskommisionen ikke kan afgive beretning inden det nævnte tidspunkt, anmodes kommissionen om at orientere justitsministren skriftligt om baggrunden herfor og om, hvornår kommissionen forventer at kunne afgive sin beretning.